

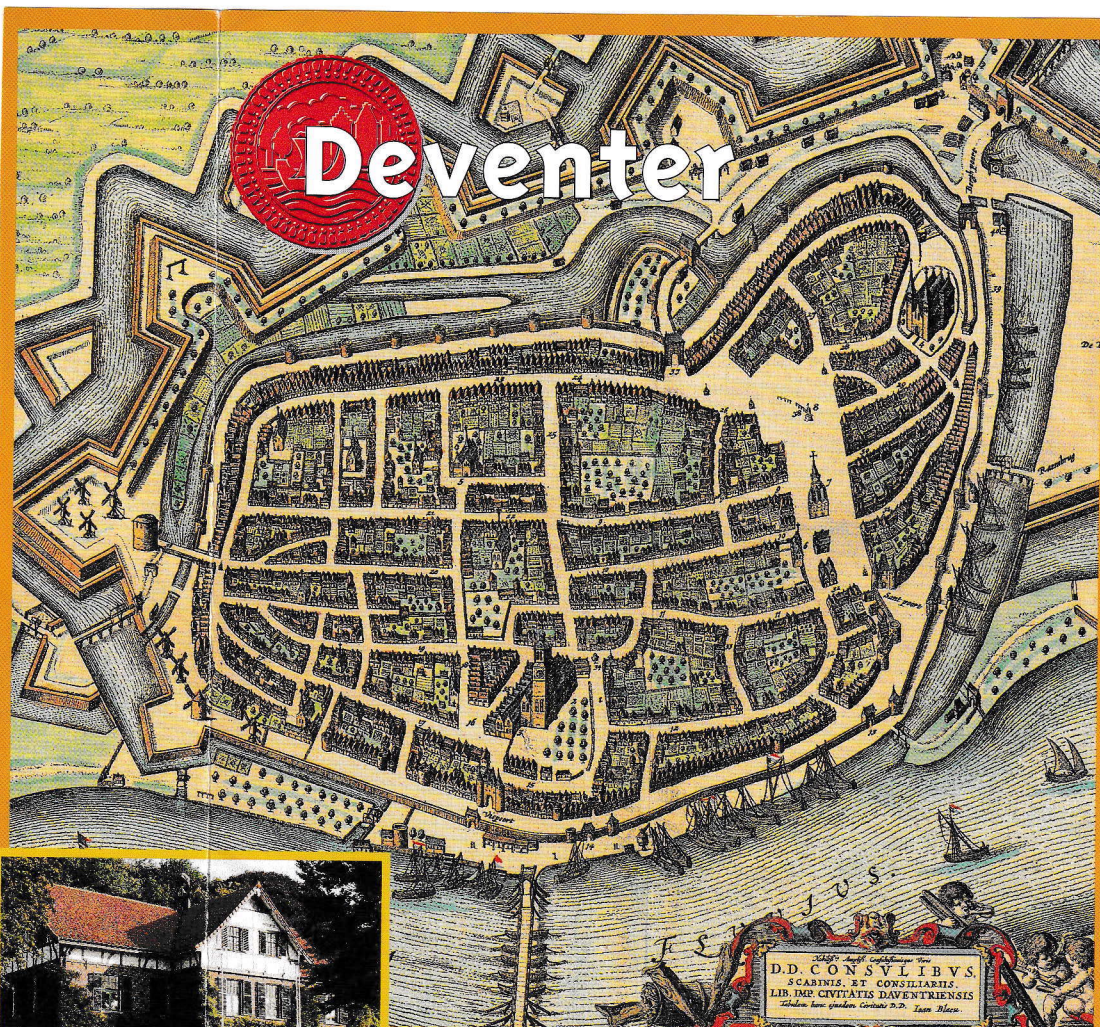
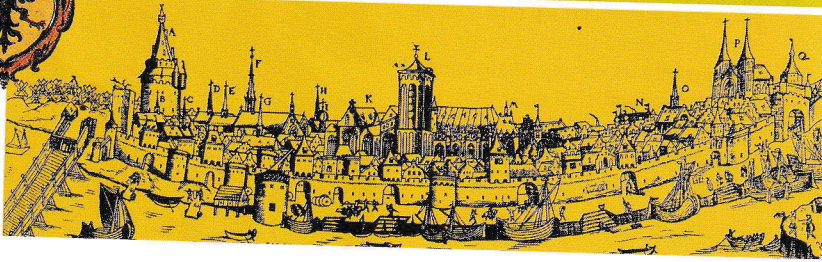
Langs Nederlandse en Duitse Hanzesteden

3 mei
tot en met
19 juni 1999.

Gastvrije Hanzestad

Maandag 3 mei.

Zutphen - Zwolle

Vannacht heerlijk geslapen. Het weer ziet er stralend uit en ik scharrel nog wat aan de fiets en de tassen. Om halftien zit ik op de fiets en via de Oude IJsselbrug kom ik op de beschreven route terecht. Het is erg stil als ik over kleine weggetjes naar Voorst fiets. Fruit- en kastanjabomen staan in bloei. In de bermten staan allerlei bloemen te bloeien. In Voorst zit een bakker die heerlijke dingen verkoopt en ga ik er even aan en koop een paar heerlijke gevulde koeken die ik, zittend op een bankje bij de ruïne van kasteel Nijenbeek, opeet.

Dan ga ik weer verder en via de IJsseldijk kom ik in Deventer. Deventer is het mooist te zien vanuit het westen, dus van over de IJssel. De Peperbus steekt mooi boven de stad uit en in de uiterwaarden staat de vlier en boterbloemen in bloei. Verderop is men aan de dijk aan het werk en stuurt men mij de binnenlanden in, met als resultaat dat ik de weg kwijt raak en uiteindelijk weer het dezelfde punt op de dijk weer uitkom. Zo'n eerste dag op pad en dan ben je nog van plan om alles volgens de regels te doen. Mijn stelregel is eigenlijk altijd: een fietser kan overal wel doorheen komen. Als het echt niet gaat, dan merk je dat vanzelf wel. Maar ja zo'n eerste dag, nog vol met goede voornemens.

Een kilometerteller is erg belangrijk voor een fietstocht die wat verder weg gaat dan een ommetje. Ergens tussen Deventer en Hattem wijst de teller de gekste standen aan. Hij heeft het dus gehad. Ik ga Hattem in, bekijk het stadje dat de sfeer heeft van een tekening uit oude tijden en al rondkijkend ga ik op zoek naar een fietsenmaker. Het stadje heeft echt de sfeer van Anton Pieck, kleine straatjes, oude geveltjes, een klein marktplaatsje met een oude Gotische kerk en een dikke vestingmuur waarin nog een mooie poort te zien is. In één van de kleine straatjes vind ik een fietsenmaker en hij heeft een nieuwe teller en wil hem er ook opzetten. Terwijl hij bezig is, krijg ik een bekertje koffie en sta wat te kletsen met een andere klant. Ik vertel waar ik naar op weg ben. Hij concludeert dat ik dan nog wel even op weg zal zijn. Het leuke van fietstochten die je alleen maakt, is dat je onderweg contacten maakt met heel veel mensen. Je praat met ze en dat is heel vaak erg gezellig.

Maar ik moet weer verder. De camping waar ik wil kamperen ligt aan de overkant van de IJssel en ik wil ook nog even in het zonnetje zitten. Ik fiets naar het pontje en zie dat het pontje nog niet in de vaart is. Ik vraag aan een meneer die op een bankje zit, of het pontje nu wel of niet vaart. Hij vaart dus nog niet. Dan maar over de IJsselburg bij Zwolle. Op de camping van het Landgoed De Schelleberg zet ik mij tent in een hoekje op. Het is er heerlijk rustig. Op deze camping ben ik jaren geleden wel eens eerder geweest. Toen was het er nog primitief, maar er staat nu een hypermodern toiletgebouw, keurig verzorgd en goed schoon. Terwijl ik 's avonds de afwas sta te doen, maak ik een kletsje met een ander echtpaar. En maak, om warm te blijven, een wandelingetje in de buurt. Het Landgoed ligt echt aan de rand van de stad, maar van de stad is niets te zien of te horen.

Dinsdag 4 mei.

Zwolle - Kuinre

Heerlijk warm lig ik in mijn tentje en de volgende morgen ben ik alweer vroeg uit de veren. Na het gebruikelijke ochtend ritueel, zit ik om halfnegen weer op de fiets. Iets buiten de camping kom ik twee wandelaars tegen. Zij hebben ook op de camping gestaan. Ook zij wilden gisteren met het pontje en moeten nu ook over de brug. Ze lopen het Maarten van

Rossum-pad dat in Ommen begint. Voor wandelaars is het natuurlijk nog veel erger om zo'n stuk te moeten omlopen, maar ja het is nu eenmaal niet anders.

Als ik de drukke weg naar Apeldoorn ben overgestoken, ga ik een schattig sluisje met een paar leuke bruggetjes over. Je waant je er in een andere tijd. Ieder moment zou er een oud vrachtschip in de hoek kunnen komen. Dan gaat de tocht verder over de dijk van de IJssel naar Wilsum. Dit dorpje ligt echt zo tegen de dijk aangeleund. In een plaatselijke super koop ik wat brood en melk. Kampen is de volgende Hanzestad aan de route. Ik steek de oude brug over de IJssel over en dwaal wat door het stadje. Van de 24 toegangspoorten die er vroeger waren zijn er nog maar 3 overgebleven. Ik zet de Koornmarktpoort en de Cellebroederspoort op de dia. Dan dwaal ik via één van de grachtjes naar de Boven of de St. Nicolaas kerk. De kerk is helaas dicht, maar aan de buitenkant is wel te zien, dat deze kerk een hoogtepunt is van de Nederlandse gotische bouwkunst. In de hoofdstraat staan veel huizen met oude geveltjes die jammer genoeg worden ontsierd door allerlei reclame borden. Deze borden vloeken tegen de historische achtergrond. Ik steek de IJssel weer over en ga tegen de wind in verder naar Genemuiden. Bij het veer over het Zwarte Water staat een schuilhutje, het Blokhuissien. Wat een mooie naam en ik besluit daar in de luwte mijn boterham op te eten. 's Middags wordt de oostelijke wind steeds sterker. De Kop van Overijssel is erg kaal, er staan weinig bomen. Het landschap is erg open en bij het plaatsje Nederland, een paar boerderijen groot, torn ik tegen de wind in. De omgeving vergoedt veel, want de Weerribben is een prachtig natuurgebied. De weg wordt steeds smaller en smaller en uiteindelijk blijft er een fietspad langs het water over. Ontelbaar veel bruggetjes ga ik over en komt uiteindelijk in Ossenzijl terecht. In een kleine, rommelige super doe ik mijn boodschappen. Met de eigenaar maak ik een kletsje. Hij vraagt of ik de Zuiderzee route fiets. Ik vertel hem over mijn plannen en hij wenst mij veel sterkte. Als ik weer buiten sta in de zon, besluit ik dat het voor vandaag genoeg is geweest en ga op zoek naar de camping van het staatsbosbeheer in Kuinre. Kuinre is een plaatsje dat ligt aan de oude dijk van het IJsselmeer. Kleine dijkhuisjes en een weg die liggend op de dijk daar doorheen kronkelt. Een mooi gezicht. Bij Kuinre ga ik de oude dijk over en kom in de Noordoostpolder, dus op de oude zeebodem. Even voor de camping kom ik langs de oude havendammen van Kuinre. Deze dammen liggen nu midden in het groen. Op dat moment besef ik daadwerkelijk dat ik op de bodem van de voormalige zee fiets. De camping van de boswachter ligt aan een meertje, waaraan ik mijn tentje neerzet. Ik zit wat in de zon en geniet van de stilte.

Woensdag 4 mei.

Kuinre - Parrega

Als ik de volgende morgen de tent open doe, staat de zon stralend aan de hemel. De wind blaast nog steeds uit het oosten. Omdat ik vandaag grotendeels naar het noorden ga, zal de dag wel wat gemakkelijker worden dan gisteren. Ik fiets eerst rechtstreeks naar De Lemmer, om daar de route weer op te pakken. In de Noordoostpolder staan de bloemen bollen in bloei, een vreemd gezicht zo in de kale vlakte. Bij bloembollen horen duinen, en die duinen zijn hier niet te zien. De boerderijen staan in groepjes van drie bij elkaar. Bij ieder boerderij staan ook twee of drie voormalige arbeiderswoningen. Het landschap lijkt wel ontworpen langs de liniaal, alles is er kaarsrecht. In het zuiden van Friesland ga ik door het Gaasterland. Het Gaasterland is een heuvelrug van kleileem, waarop op veel plaatsen nog bossen liggen. De bekendste plek van het Gaasterland is de Mirnser Klif. Daar hebben de Friezen in 1354, de Hollanders verslagen. Op het monument staat in het Fries en het Engels een kleine uitleg. Niet in het Nederlands natuurlijk. Ik ontmoet er twee Friezen en we

FIETS-FUN
RIDDERSTRAAT 9
8051 EG HATTEM
TEL: 038 - 4446179

BON: 1356

OMAT

14:12:00
00AF01
512

49,95

76767952
004

TWEEWIELERCENTRUM
FIETS-FUN HATTEM
RIDDERSTRAAT 9
TEL. 038-4446179

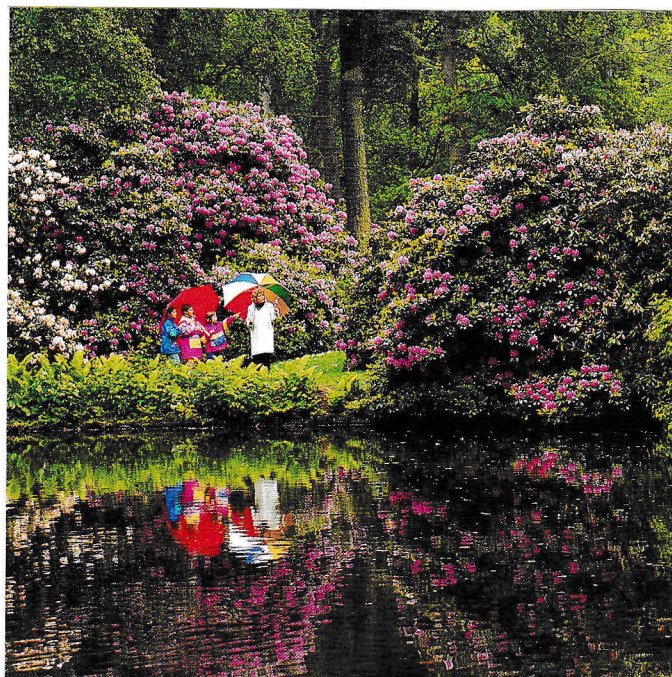
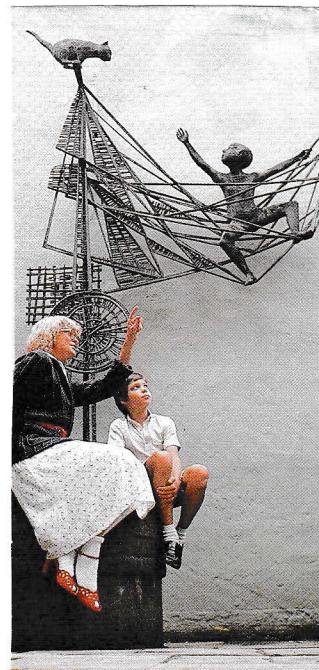
03-05-99 12:27

COO1

26493

TALD
INS

ACCESSOIRE -49,95
EX. 17,5% BTW -42,51
BTW 17,5% -7,44
PINPAS -49,95

praten wat over deze gebeurtenis uit het verleden. Omdat de oorlog in de Balkan erg in het nieuws is, wordt de link al gauw gelegd. Stel je voor dat we niet met elkaar zouden kunnen praten, omdat in 1354 hier een veldslag is geleverd tussen de Hollanders en de Friezen. Een oorlog levert alleen maar verliezers op.

In de buurt van het rif zie ik een restaurantje. De eigenaar is op het dak bezig met een bezem mos te verwijderen. Hij klimt van het dak om mij koffie en cake te brengen. Terwijl ik zit te genieten van de rust en de stilte valt mij op dat ik Enkhuizen in Noord-Holland kan zien, wel 22 kilometer ver.

In Stavoren is niet veel te beleven. Het is echt zo'n ingeslapen stadje, waar het Vrouwtje van Stavoren nog steeds op de uitkijk staat. Omdat het nog zo vroeg in het seizoen is zijn er ook nog maar weinig toeristen. Na Stavoren gaat de route naar het noorden en dat merk ik meteen aan de wind die ik nu van rechts heb. Weinig bomen, veel gras en mooie uitzichten over het vlakke Friese land. Langs de kant van de weg zie ik bordjes van de Friese elf steden fietstocht. Nu ik ook tegen de wind in op moet tornen, kan ik me voorstellen hoe het hier in de winter zal zijn. Het enige verschil is dat het nu niet erg koud is. Friesland blijft op veel plaatsen een kale vlakte. Het volgende stadje op de tocht is Hindeloopen. Een oud stadje, met vele leuke straatjes, grachtjes, bruggetjes en oude huisjes. Alles, of bijna alles is gerestaureerd. Bij de kerk zit ik even en iets verderop, bij de sluis staat de sluiswachter te kijken naar een paar bootjes van toeristen. Boven de sluis hangt een gevelsteen waarop de "Wonderbaarlijke Visvangst" is afgebeeld. Heel toepasselijk, want in de haven liggen op dit moment vooral vissersschepen.

In Workum zie ik dat de St. Gertrudiskerk open staat. Omdat ik kerken altijd even van binnen wil bekijken, zet ik mijn fiets tegen de muur en dwaal door de grote lichte kerk. Wat mij opvalt, is dat er dodenbaren in de kerk staan opgesteld. Prachtig beschilderd met allerlei voorstellingen waaraan je kan zien voor welke beroepsgroep de baar bestemd was. Mooi, maar deprimerend. Even verder zet ik m'n tentje neer op een boerderijcamping. Het is er een rommeltje, maar wel gezellig. De boer houdt geiten en volgens allerlei oude kranten artikelen die overal zijn opgehangen, was dat 20 jaar geleden hier in Friesland een bijzonderheid.

Donderdag 6 mei.

Parrega - Wijnjewoude

Als ik wakker word, tikt het op de tent. Als ik naar het weer op de radio luister, belooft dat niet veel goeds, het zal de hele dag blijven regenen. De camping ligt in de buurt van een stadje, dus ik besluit om toch op te breken. Als het even wat minder regent, pak ik alles in en gehuld in cape en regenbroek ga ik met tegenwind op weg naar Bolsward. Met een slakkengang kruip ik voort en onder het plastic word ik toch nog nat. Niet door de regen, maar door de transpiratie. In Bolsward zie ik op de markt een cafeetje. Ik pel me helemaal uit het plastic en ga naar binnen. Hier is het warm en ik dink twee kopjes koffie. Ik heb geluk, want het etablissement is gisteren na een opknabbeurt weer geopend. Met de waard maak ik een kletsje over het weer en over mijn tocht. Na een uurtje regent het wat minder en ga ik weer op pad. In Bolsward zou het één en ander te bekijken zijn, maar ik besluit dat ik de bezienswaardigheden een andere keer zal gaan bekijken, wanneer het zonnetje schijnt bijvoorbeeld.

Door de natte straten van Bolsward ga ik weer verder. Het regent nog steeds, maar even ergens in de warmte zitten, geeft toch weer nieuwe moed. De waterpoort van Sneek is ook heel erg geschikt om onder te schuilen. Ik maak enkele dia's, doe boodschappen in een super en ga weer verder. Als het zo regent is er niet veel aan om onderweg ook nog wat te gaan bekijken.

Op de kaart zie ik dat er bij het Sneekermear een plekje moet zijn waar je op zonnige dagen in de zon kunt liggen. Meestal zijn er dan ook wel wat banken. De plek vind ik en er staat zelfs een huisje waar je droog kunt zitten. Ik eet er mijn boterhammen op. Koud, klam en kil is het. Na een half uurtje ben ik koud geworden en blij dat ik weer verder kan fietsen. Steeds maar weer verder, steeds tegen de wind in. Overal is men aan het ploegen, dus het is de wegen een smeerboel van je welste. In de buurt van Beetsterzwaag zie ik wat bomen en gaat de weg ook door een soort bos. Wat maakt dat een verschil. Dan kom voor het eerst in aanraking met een weg die de naam weg niet mag hebben. Een modderig karrenspoor slingert door het bos. Ik blijf op de fiets en trap stevig door, want vast te komen zitten in de modder is geen pretje naar me dunkt. Die nacht zet ik mijn tentje neer bij de boswachter in Wijnjewoude. Een kletsnat veldje waar twee caravans staan. Die avond is mijn aansteker leeg en ga ik een praatje bij de burens maken. Zij geven mij een andere aansteker, zodat ik de brander kan aansteken. Die avond wordt het langzamerhand droog. Als het morgen weer regent, neem ik mij voor om hier te blijven.

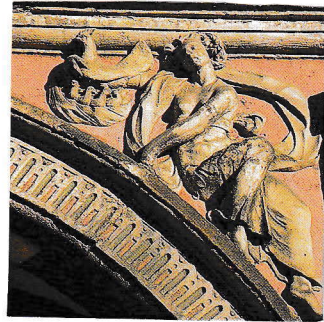
Vrijdag 7 mei.

Wijnjewoude - Gieten

De hele nacht heeft het nog regelmatig geregend. Als je met je tent en de fiets op weg bent, dan begin je al heel gauw te voelen, dat je als mens maar erg nietig bent. Je bent erg afhankelijk van de weergoden. Als ik de tent openmaak, is het heel erg mistig. De wind is weg en het is niet koud. De radio voorspeelt dat het tegen de middag zonnig zal gaan worden. Om nu hier op dit soppige weiland de zon te gaan zitten afwachten voel ik ook niet erg veel voor. Dus ga ik op weg naar Gieten. Wijnjewoude is een dorpje waar een heel oud kerkje staat. Geen huis staat er in de buurt. Rondom het kerkje ligt een heel oud kerkhofje. Ik stop even voor de kerk en kijk om me heen. Het is hier doodstil. Er is ook eigenlijk helemaal niets van de moderne tijd te zien. Alleen hoor je in de verte het moderne verkeer rijden. Als ik uit het bos kom wordt de mist gaandeweg minder. Het blijkt dat er toch wel iets wind is, maar die komt bijna van achteren.

Bij Roderesch zit ik op een bankje bij de molen mijn boterham op te eten. Terwijl ik zo in het zonnetje zit, komt de molenaar naar buiten en gaat de wieken beklimmen. Hij spant de zeilen op de wieken. Dat doet hij per wiek. Als er weer eentje bespannen is, laat hij de wieken weer even draaien, totdat de volgende naar beneden staat. Hij is nog niet helemaal klaar als is weer verder ga. De stad Groningen laat ik links liggen, hoewel dat ook een Hanzestad is. Groningen ken ik voldoende en ik heb helemaal geen zin om door een drukke stad te gaan fietsen. Trouwens de route loopt er niet doorheen, dus.....

Ik fiets door een weids en open landschap en af en toe zie ik een ooievaar. Dat betekent, dat het toch echt wel lente is. Onderweg zie ik nog wel andere wilde dieren, zoals herten en reeën. Even ten zuiden van Haren kom ik op de Hondsrug, een zandrug die uitstrekt van Groningen tot aan Emmen. Een prachtig fietspad slingert zicht door de bossen. Ergens onderweg trek ik mijn fleecbroek uit en laat mijn witte knieën de zon zien, heerlijk. In de buurt van Anloo zie ik de eerste hunebedden, grote hopen steen uit lang vervlogen tijden. Het kerkje van Anloo heeft een Romaanse uitstraling, maar is niet open helaas. Onderweg slingert de route zich langs een galgenheuvel, een plaats waar vroeger mensen na een veroordeling werden opgehangen. Pal langs de zandweg, die vroeger een hoofdweg moet zijn geweest. Reizigers uit vroeger tijden werden door de bungelende lijken op het goede pad gehouden, althans dat hoopte men. Ik heb deze lessen niet nodig en even verderop zet ik mijn tentje op bij de boswachter in Gieten. Een mooie open camping in het bos, niet al te ver van Gieten vandaan.

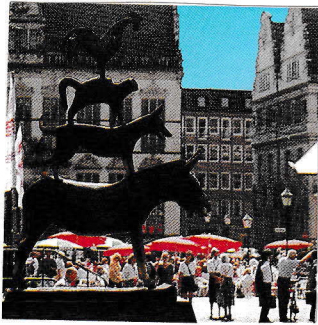
Zaterdag en zondag 8/9 mei.

Deze twee dagen ben ik dus in Gieten gebleven. Eerst maak ik mijn fiets en fietstassen schoon, er is namelijk een kraan en een slang. 's Middags ga ik naar het dorpje, koop een opvouwbare achterband, een krant en doe boodschappen. Gieten is echt een dorp, waar weinig te beleven valt. Die dag en volgende dag zit ik veel in het zonnetje en klets wat met de buren. Zij zijn ook verwoede kampeerders en van origine wandelaars. Ze hebben altijd in een tent gekampeerd en nu voor het eerste met een vouwcaravannetje op pad. Ze vinden het heel luxe. Het is heerlijk om zo af en toe eens een dagje er te hebben, waarop niet zo erg veel gedaan hoeft te worden. Volop geniet ik van de rust. Maandag weer verder, dan ga ik Duitsland in.

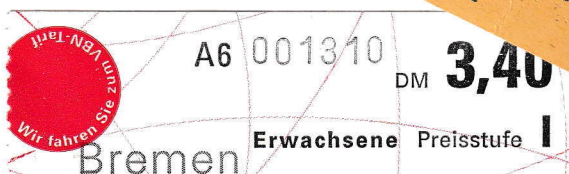
Maandag 10 mei.

Gasselte - Borger/Duitsland

Die morgen word ik uitgezwaaid door de buren. Schatten van mensen zijn het. Ze vertelden mij dat ze vroeger veel gelopen hebben. Dat gaat nu niet meer, want hij heeft nu last van zijn knie. Toen zijn ze gaan fietsen, maar dat geeft ook moeilijkheden, want zij heeft nu last van haar heup. Even buiten Drouwen pak ik de route weer op en ga door een kale vlakte naar Stadskanaal. Daar koop ik bij een benzinestation melk en wat snoepjes, het is de enige plek waar ik op maandag morgen wat kan kopen. Na een paar kilometer trek ik de lange broek uit, het wordt wat broeierig. De wind waait uit het zuiden en omdat ik naar het oosten ga, heb ik hem in de flank. Via allerlei mooie weggetjes, over steile bruggetjes en stille kanalen kom ik in Boertange. Het blijkt dat de bank gesloten is. Ik wil toch wel erg graag mijn Nederlandse gels kwijt. Ik vraag aan iemand waar de dichtstbijzijnde bank is. Dat blijkt in Vlagtwedde te zijn, een plaatsje waar ik langs gekomen ben. Om half één gaat de bank dicht, dus moet ik het op een spurt zetten om nog op tijd bij de bank te zijn. Ik haal het en laat al mijn geld op mijn bankrekening zetten. De chipknip laat ik ook leeg halen en zo zonder een cent op zak fiets ik terug naar Boertange, waar ik op een bankje bij de wallen mijn boterhammetje op eet. Dan op weg naar Duitsland. Na een kilometer of wat merk ik voor het eerst wat de schrijver en samensteller van de route bedoelt met: land- en bos wegen. Via een hek gaat het langs het water, wel mooi, maar redelijk hobbelig. Even voor Walchum kom een stel fietsers achterop. Het zijn vast en zeker Nederlanders, je ziet dat aan de fietsen, de bagage en aan de mensen zelf natuurlijk. Hij staat wat aan een fiets te prutsen. Op mijn vraag of hij hulp nodig heeft schudt hij van nee. Het is al geprepareerd. Hij heeft weet ik hoeveel bidons op zijn fiets en heeft een fietskar die ik ook heb gehad en mee naar Spanje ben gefietst. In Walchum zoek ik de Volksbank op en merk dat mijn bankpasje het niet doet. Shit, wat nu. Verderop komen nog een paar dorpen, dan moet ik dat daar maar even proberen. De twee fietsers uit Nederland komen mij weer voorbij en ik zie ze weer terug onder de magneetbaan. De baan is een experimentele baan van de Duitse Spoorwegen. Als ik kom aan fietsen fietst er net een trein voorbij. Dat hoop je nu altijd dat er zoiets gebeurd, en dan ga je staan te wachten en er gebeurt totaal niets. Geluk dus. Met de Nederlands knoop ik een gesprek aan en het blijkt dat ze ook op weg zijn Frankfurt aan de Oder. Ze fietsen dus ook de Hanze fietsroute, leuk. In Wipplingen ga ik weer naar een bank en daar krijg ik ook geen geld uit de "muur". Ik ga de bank in maar de bediende kan ook niets uitrichten. Ik vind dat echt heel vervelend. Ik heb wel twee kaart bij me, maar als de creditkaart gebruikt kost dat extra geld en zo groot is de nood nog niet. Hoewel, even buiten het dorpje fiets ik verkeer en op mijn gevoel ga ik verder, vraag aan een boer op en tractor de weg en het blijkt dat ik goed zit. In Borger zie ik weer een bank en die geeft wel geld. Ik vind dat stom, waarom twee banken niet en deze wel. Ik doe boodschappen en ga

BREMEN

naar een verschrikkelijke camping even buiten Borger. De Nederlanders komen na een uurtje ook op dagen en terwijl het een beetje gaat regenen, maak ik mijn potje klaar. Nu ben ik dus echt op weg. Die avond vertellen de Nederlanders hun verhaal. Ze zijn twee dagen op pad en komen uit Middelburg. Ze zijn gestart in Assen en het bleek toen ze die avond op de camping kwamen, dat ze TENT vergeten waren. Wat stom, reusachtig stom. Ze hebben geslapen in een caravan en een zoon heeft hun tent uit Middelburg naar hun toe gebracht. Ze hebben een bagage bij zich je houdt het niet voor mogelijk. Ik ga onder de douche en kruip vroeg in de zak. Morgen zien we wel weer verder.

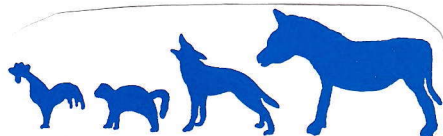
Dinsdag 11 mei.

Borger - Dötlingen

Ik neem afscheid van de Nederlanders en we zien wel of we elkaar weer een keertje tegen zullen komen. Als blijkt dat je dezelfde route fietst hoeft dat nog niet te betekenen dat ze ook dezelfde etappes zult doen. I, ga dus op pad. Eerst zoek ik de route weer op en dan gaat het via verschillende soorten wegen naar Markhausen. Er zijn allerlei soorten wegen, asfalt, grind, tegenstroken, zand fietspaden. In het boekje staat een soort afstands-aanduiding. Dat zal wel heel nauwkeurig zijn, maar hoe nauwkeurig is je eigen teller op de fiets. Het vergt ook dat je steeds op de teller naar de getallen moet kijken en berekenen hoe veel honderd meter je nog moet fietsen om op de goede plek links- of rechtsaf te gaan. Dat gaat bij mij wel eens mis, dan kijk ik naar de weg of naar de omgeving, of zie een bepaalde aanduiding niet. Niet getreurd, meestal zit je er niet zo heel erg veel naast. Het landschap is erg mooi, veel bossen waar erg oude bomen in groeien. Ik heb af en toe het idee dat ik door een groene kathedraal rijd. In Markhausen doe ik bij een bakker wat boodschappen. In Duitsland liggen erg veel stuwweren, maar die liggen meestal in het zuiden van het land. Ik kom langs één van de stuwweren die in noord Duitsland liggen. Het stuwmeer van Thülsfeld. Het ligt er temidden van de bossen. Campings liggen links en rechts van het stuwmeer. Het is nog te vroeg en ik ga verder. Af en toe val er een druppel uit de hemel. De Hintern Baumweg is een weg die door een oerbos gaat. Links en rechts van de weg liggen allerlei vennetjes. Het is een prachtige weg. Op een bankje rust ik even uit en slobber wat aan mijn bidon en eet een koekje. Een eind verderop begint het wat harder te regenen. Ik zie weer een bankje waar een grote boom bij staat. Terwijl de regen op het frisse groen tikt, komt vanaf de oprit waar een huis een ligt een auto aangereden. De mevrouw draait het raampje naar beneden en vraagt of ik het bankje lekker vind. Dat hoef je niet te vragen. Dan praten we wat over fietsen en de mooie natuur. We vinden allebei dat dit jaargetijde, de lente toch wel heel mooi is. De groene kleuren zijn nog zo teer en er staat zo erg veel in bloei. Bij een Spar winkeltje in Großenkneten doe ik boodschappen. Nadat ik het riviertje de Hunte ben overgestoken moet ik werkelijk omhoog naar het plaatsje Dötlingen. Boven op de bult, de Gold berge, ligt het plaatsje, eigenlijk een kerkje met wat oude boerderijen er omheen. Ik loop om het Lutherse kerkje heen en bekijk de boerderijen die bijna allemaal uit vakwerk hebben. De zon schijnt en het is er warm en heel erg rustig. Om vier uur zet ik mijn tentje neer op de camping die even buiten het plaatsje ligt. Alles hang ik te drogen en omdat de zon schijnt en er een windje waait, is alles snel weer droog. Na het eten en de afwas begint het weer op de tent te tikken.

Woensdag 12 mei.

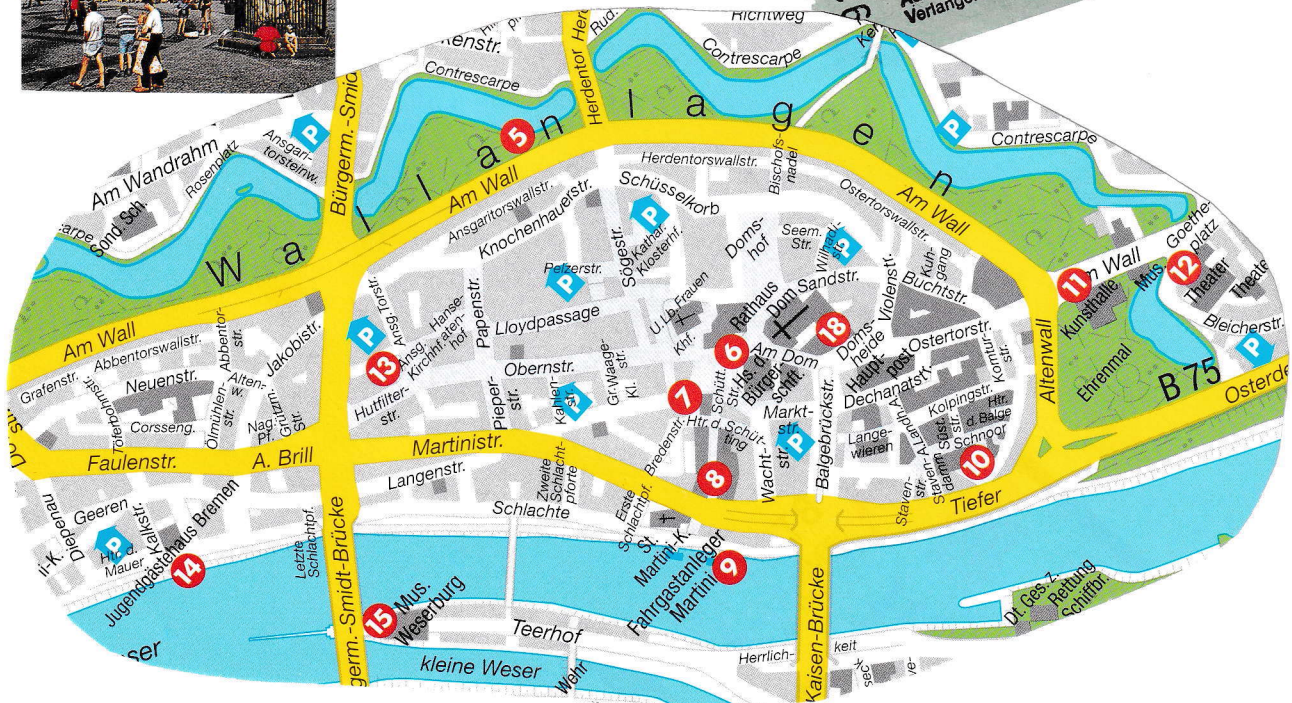
Dötlingen - Bremen

Eintrittskarte
 Preis siehe Anschlag
 Nicht übertragbar
 Aufbewahren und auf
 Verlangen vorzeigen

010310
 Als Eintrag
 ungültig

Vannacht heeft het geonweerd. Een paar flitsen en een enkele donderslag. De regen is met bakken uit de hemel gevallen. Een halve dag een lekkere temperatuur en het weer is van slag. Om zes uur drupt het nog wat na. Als ik op de fiets zit lekken alleen de bomen nog wat na. Het belooft een redelijk dag te worden en al gauw gaat de jas uit. Op een bankje in de zon trek ik de lange fleece-broek uit. Terwijl ik dat doe zie ik dat de akker staan te dampen. Een mooi gezicht, mistflarden waar de zon op staat te schijnen. De weg die ik volg is de Geistweg, een oude handelsroute naar Bremen. Sommige stukken zijn geasfalteerd, soms is het een stukje zandweg, dan weer een smal paadje door het bos. Vlak voor Gräflinghausen gaat de weg met een schilderachtig bruggetje over een beekje en dan even steil omhoog. 's Middags eet ik in Wulphope mijn boterhammetje op. Op een poort staat heel trots, dat het plaatsje al bestaat sinds 1390. Als ik weer op de fiets zit begint het te gieten. Grote hagelstenen vallen naar beneden. Ik schuil even ergens voor de neerkletterende stenen. Bremen is al van ver te zien, want de route gaat een stukje over de dijk van de Weser. Een jaar of wat geleden ben ik hier ook eens geweest. Ik fietste toen langs de Weser van Hörter naar Friedrichshafen aan de waddenkust. In de stad dwaal ik wat over de markt en maak er wat dia's. Voor het Roeland beeld staat een zangeres te zingen om zo wat geld bij elkaar te harken. Omdat alleen de tram op de markt mag komen is er in het geheel geen verkeerslawaaï. Het verbaast me hoever het stemgeluid toch nog komt. Voor het Roeland beeld staan klassen met kinderen. Het bijna tien meter hoge beeld symboliseert het verzet en het protest van de burgers van de "Freie Hansestadt Bremen" tegen de aartsbisschop. Het raadhuis op de markt is heel erg mooi. Dat ga ik morgen allemaal bekijken, samen met de Dom en het oude centrum van de stad. Nu ga ik eerst naar de camping die net even buiten de stad ligt. Om halfdrie ben ik op de camping en de receptie is nog dicht. Ik ga op een bankje in de zon zitten en wacht het maar af. Om drie uur krijg ik een privé rondleiding en zet mijn tentje op bij de bank. De twee Middelburgers arriveren en ook nog twee Duitse jongen die van Solingen naar Hamburg aan het fietsen zijn. Ze doen per dag zo'n 140 kilometer. Zij liever dan ik.

Donderdag 13 mei.

Naar Bremen.

Vanmorgen tikte het weer eens op de tent. In de overdekte ruimte van de camping mijn boterhammetje zitten opeten en zitten puzzelen totdat het droog werd. Bij de receptie hal ik de dienstregeling van de tram naar de stad en sta nog even wat te kletsen met Robby en Carla uit Middelburg. In Bremen stap ik op de Donsheide uit. In de Dom is nog een dienst aan de gang en de deuren zijn dicht, dus loop ik naar de middeleeuwse wijk het Schnoor. Dat blijkt een leuke wijk te zijn met allerlei kleine winkeltjes en restaurantjes. Om halftwaalf hoor ik de klokken van het voormalige franciscaner klooster luiden. Ik ga de kerk binnen en gelijk begint de dienst. Buiten begint er ook wat, het gaat gieten, werkelijk het valt met bakken uit de hemel. De pastoor moet werkelijk alle zeilen bijzetten om nog boven het natuurgeweld uit te komen. Hij haalt in zijn preek een middeleeuws gedicht aan: "Wij zijn de lippen, voeten en de handen van de Heer". Na dienst is het weer droog en ik ga naar een restaurantje op koffie met iets lekker te gebruiken. Daarna ga ik naar het stadhuis en zit daar op een bankje te kijken naar de mensen die voorbij lopen, het is een bont gezelschap. Als ik uitgekeken ben ga ik naar de Dom en daarna naar de Böttcherstrasse. Deze straat is in de oorlog totaal verwoest, maar weer opgebouwd in een bepaalde middeleeuwse sfeer. De regenwolken trekken voorbij en 's middags wordt het toch nog zonnig, zodat ik op een bankje aan de Weser kijk naar de voorbij varende schepen. Als ik uitgekeken ben ga ik naar een restaurantje in het Schnoor om wat te eten, lekker na zoveel dagen. Op de camping blijkt het ook goed geregend te hebben, want alles is drijfnat, maar niet in de tent.

Vrijdag 14 mei.

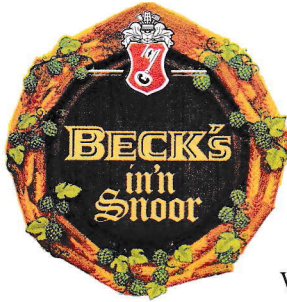
Bremen - Plönjeshausen.

Om negen uur zit ik op de fiets. Nog even heb ik met Carla en Robby staan praten. Zij blijven vandaag hier, want hun tent lekt als een gek. Via allerlei riviertjes gaat het naar Grassberg, waar de kerk toevallig openstaat en ik even naar binnenga. Het is een echt noordduitse kerk, waar een mooi orgel in staat. Thuis heb ik een opname van dat orgel. Met de kosteres maak ik een praatje, ook hier loopt het kerk bezoek terug. Met de wind schuin achter fiets ik door prachtig laagland. Veengebieden met veel weilanden, koeien en vergezichten. Veel wegen bestaan uit zand en hier en daar prachtige bossen. De wegen zijn kletsnat en modderig, maar er is nog redelijk over heen te fietsen. Af en toe rommelt het en ik denk dat er vandaag ook wel weer wat aan water uit de hemel zal vallen. Als je alleen op weg bent is het heel belangrijk dat je een goede kilometerteller hebt, want in de bossen staan geen wegwijzers om maar iets te noemen. In het boekje gaat men gelukkig over naar het vertellen dat er een picknickbankje moet staan, of iets dergelijks. Om kwart voor twee ben ik op de camping, die dus middagpauze houdt, maar omdat het regent, komt de eigenaresse me tegemoet en laat me in het restaurant, zodat ik de regendruppels kan zien neervallen in een vennetje dat midden in de camping ligt te wachten op betere tijden. Om drie uur wordt het zowaar droog, laat me inschrijven en zet de tent op.

Zaterdag 15 mei.

Plönjeshausen - Guderhandviertel.

Vandaag is het zaterdag, meestal een dag waarop ik niet, of heel weinig fiets in verband met de winkelsluiting in Duitsland. Op de plek waar ik nu sta is in de verste verte geen winkel te bekennen, of iets belangrijks te zien, dus ik ga weer verder. De hemel is blauw en ik liggen nog even in het zonnetje. Ik ben nog niet ver of ik trek de handschoenen aan, er staat een koude noordwesten wind. In Mulsum koop ik bij de bakker een chocoladebroodje en vraag of er een supermarkt is. Dat is het geval en ik sla wat boodschappen in voor het weekeinde. Ik frommel alles in de tassen en volgeladen en gerustgesteld ga ik weer verder. Het stadje Stade ligt op een hoge rivierduin aan de Elbe. Ik dwaal door het stadje en bekijk de mooie huizen die een mooi versierde gevel hebben. Het zijn vakwerkhuisen en in de vakken die zijn ontstaan heeft men allerlei versieringen aan gebracht. De kraan bij de vroegere haven straalt nog steeds ijver en arbeid uit. Vlakbij de haven staat een beeld van een visserskoopvrouw, een mand met vis in de arm. Ik dwaal verder en kom bij de St. Cosmae et Damiani kerk. Mooi van binnen, hanzegotiek en een paar mooie altaren waar ik foto's van neem. Vooral het altaar van na de Reformatie en het altaar waar ik een St. Jakob op ontdek. Op de binnenplaats van het voormalige Johannieter klooster eet ik mijn boterhammetje op en waan mij in de hanzetijd. Uitzicht heb ik op de kerk. Daarna verder langs de Elbe met wind achter. Rechts ligt het land, het Altes Land, een gebied van fruitbomen. De appelbomen staan volop in bloei en staan te pronken naast boerderijen die rijk versierd zijn. De pronkdeuren aan de straat kant stralen rijkdom, maar ook opschepperigheid uit. Dan fiets ik verder over het smalle dijkje van het riviertje de Aue naar Steinkirchen. Daar raak ik de weg weer eens kwijt, maar dat is niet erg, want ik beland op deze manier in een kerkje waar een stel toeristen uit een bus uitleg krijgen door iemand in klederdracht. Op de camping is het een rommeltje, maar wel erg rustig. Mensen komen naar me toe en laten het me weten dat ze het moedig vinden om alleen op pad te gaan. Dagen later zal ik van Robby en Carla horen, dat ze me, omdat ik alleen ga, heel gemakkelijk kunnen volgen.

De Schinken-Deel
De goode Stuub
De Kook

Beck's in'n Snoor, Schnoor 34-36
28195 Bremen, Tel. 0421/323130
Fax 0421/3378192
Warme Küche bis 23.00 Uhr

Rechnung

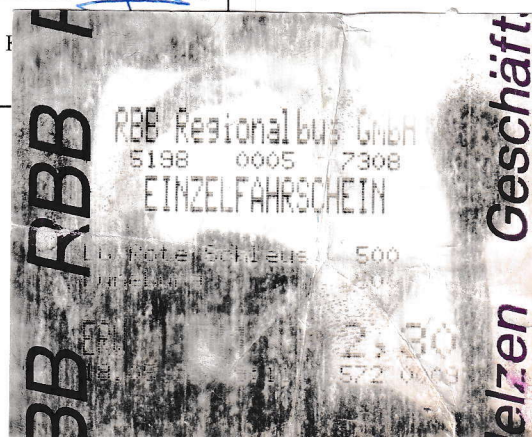
NR.	DATUM	SEITE	TISCH	KELLNER-NR.
7613	13.05.99	1	12.00	13
1	ANGUS-RUMPSTEAK			28.50
2	TASSE KAFFEE		3.20	6.40
16.00%	MUST	30.09	4.81	34.90
BAR				34.90

ES BEDIENTE SIE: FR. ZINPEL

Bremen, den

Unterschrift

Bankkonto: Die Sparkasse in Bremen (BLZ 29050101)

Zondag 16 mei.

Guderhandviertel - Jesteburg.

Om half negen zit ik weer op de fiets en zal op zondag, geheel tegen mijn gewoonte in, verder gaan fietsen. De route gaat weer verder langs de Aue, nu aan de andere kant. Omdat ik nog steeds boven op het dijkje fiets, kan ik alles heel goed van bovenaf bekijken, de kerken, de huizen en het weidse landschap met riet, gras, wilgen en koeien. Opm kwart voor tien ben ik in Buxtehude. De mensen lopen naar de kerk en omdat de zon is gaan schijnen ga ik op een bankje bij de kerk zitten. Geen enkel restaurant is zo vroeg op zondagmorgen open en nadat ik wat dia's heb gemaakt ga ik weer verder. Langzaam maar zeker verandert de streek, er komen wat meer bomen en hier en daar zelfs enkele bossen. Vlak na Swieders roept een man naar me, of ik het leuk vind om zo alleen te fietsen. Ik rem en draai om en leg hem uit wat ik hier nu leuk aan vind. Binnen een uur heb ik gesprekken met drie mensen, want even verderop raak ik in gesprek met iemand die een wandelmarkering aan het aanbrengen is en als ik m'n boterham zit op te eten stopt er een fietser. Ze vragen allemaal hetzelfde, dat is niet vervelend, want door die gesprekken ben je onderweg nooit alleen. Op de camping van Jesteburg staan bijna alleen maar stacaravans. Een oude man die vroeger in Nederland bij de restaurering van oude gebouwen heeft gewerkt en dus wat woorden Nederlands spreekt, knoopt een praatje met mij aan. Op deze camping komen veel fietsers voorbij die allemaal naar Frankfurt aan de Oder willen.

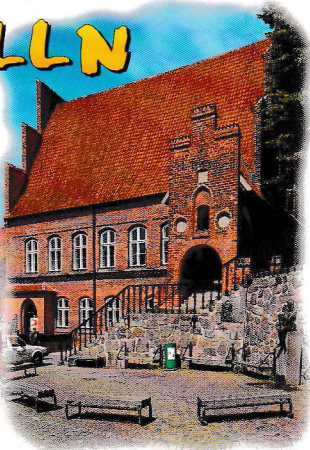
Maandag 17 mei.

Jesteburg - Lüneburg.

De volgende dag zit ik weer vroeg op de fiets. Rondom Jesteburg liggen veel bossen, dus is Jesteburg een Kurtort. De wind waait uit het noordoosten en voelt nog koud aan, maar de lucht is helemaal blauw. De korte fietsbroek trek ik zittend op een bankje in de zon aan. De blauwe overjas kan ik helaas nog niet oprollen en in de tas stoppen, want het is nog wel kil. Je wordt zweterig van zo'n plastic jas. Dan ga ik over de Lüneburgerheide, een uitgestrekt heuvelachtig heide gebied. De heide is gras geworden, maar de heuvels en de zandwegen zijn gebleven. Al vroeg ben ik op de camping van Lüneburg, die net even buiten de stad ligt. Het is een gezellig terrein, waar de stadsbus voor de deur stopt. Ik doe de was, koop een telefoonkaart en laat me inschrijven. Morgen ga ik naar de stad.

Dinsdag 18 mei.

Om dertien over negen ga ik met de bus naar de stad. In de bus praat ik met een meneer en we stappen beiden in het centrum uit en hij vertelt me waar de belangrijkste winkelstraat is. Ik bekijk allerlei kerken, het raadhuis en veel oude geveltjes. Tussen de middag eet ik ergens een paar broodjes. 's Middags loop ik naar een oud stadsdeel van Lüneburg. Mooie oude straatjes met veel gerestaureerde huizen en leuke binnenplaatsjes. Het is heel fotogeniek, dus maak heel wat plaatjes. Het oude Stadhuis bekijk ik ook van binnen. Hier zie je nog heel veel van de oude Hanze. De raadzaal met z'n prachtige schilderijen, de rechtszaal met z'n mooie houtsnijwerk. Terwijl ik daar zo rond dwaal, bedenk ik dat de Hanze toch wel een grote invloed op de middeleeuwse mens moet hebben gehad. Veel huizen zouden in Zutphen kunnen staan, wat bouwstijl betreft. Moe, maar voldaan kom ik weer terug op de camping en daar blijken Carla en Robby uit Middelburg ook aangekomen te zijn. We praten met elkaar en drinken wijn op het weerzien. Het blijkt dat ze vroeger een

MÖLLN

STADTPLAN

LÜNEBURG
jahr1000stark

PARKEN & BUMMELN.

FT LÜBECK TARIFGEMEINSCHAFT LÜBECK TARIFGEMEINSCHAFT LÜBECK
TARIFGEMEINSCHAFT LÜBECK TARIFGEMEINSCHAFT LÜBECK TARIFGEMEINSCHAFT
TAGESKARTE ERWACHSENE
GÜLTIG AM 21.05.99 PREIS/DM 9,00
0153 7357 21.05.99 09.12

groentenzaak hebben gehad en dat hij nu, omdat het hen allemaal teveel werd, weer op de streekbus zit. Zo zie je maar weer dat iedereen zo z'n eigen geschiedenis heeft.

Woensdag 19 mei.

Lüneburg - Mölln

De volgende morgen sta ik nog een tijdje te praten met de beheerder van de camping. Ik laat hem het routeboekje zien. Hij kijkt er geïnteresseerd in en schrijft het ISBN-nummer op en wil het bestellen. Als hij hoort dat de schrijvers van de route zijn camping als gezellig hebben aangemerkt, staat hij de stralen van geluk. Dan weer op weg. Via een mooi bospad eerst naar Lüneburg en dan langs het Elbe-Seitenkanaal. Bij de scheepsliften sta ik even te kijken. Over een hoogte van 38 meter worden er schepen geschut. Eerst hangt de sluiskolk boven me en als er geschut wordt daalt de hele lift met water en schip. Een heel vreemd gezicht, maar wel interessant. Het wordt de dag van de kanalen. Lange rechte wegen de schepen en de natuur bijna de enige afwisseling is. Bijna, want na een kilometer of wat wordt mij de doorgang over het pad bijna versperd door een grote schaapskudde. Als het kanaal verlaten wordt gaat het weer door het bos. De bos wegen worden gebruikt door vrachtwagens en die maken met hun banden sporen die net breed genoeg zijn om doorheen te fietsen, alhoewel soms raakt één van de voortassen de rand van zo'n bandenspoor. In het stadje van Tiji Uilenspiegel, Mölln doe ik boodschappen en bekijk het beeld van Tiji. Ik houd de duim en de voet beet, volgend de legend moet dat geluk brengen. Op het pleintje bij het beeld staat een prachtig stadhuisje uit de middeleeuwen.

Donderdag 20 mei.

Mölln - Ivendorf.

Vandaag fiets ik naar Lübeck. Eerst over een oeroude Frachtweg naar Ratzeburg. Het voordeel van veel van die oude wegen is dat ze door het bos gaan. Dat is erg afwisselend en lekker in de schaduw. Het is zonnig weer, dus heerlijk om te fietsen. Ook gaat de route langs verschillende watertjes en meren. Heerlijk is het om op een bankje in de schaduw naar de verte te kijken. Dan gaat het een stuk langs de Trave, een brede rivier die Lübeck met de Oostzee verbindt. Een hobbelig fietspad gaat langs het water. Even verderop staan vissershuisjes die niet meer als zodanig worden gebruikt, maar meer als buitenhuisje voor de Lübeckers. Ik fiets over een paadje dat tussen de achtertuinen doorloopt, heel mooi. In Travemünde ga ik eerst naar het stationnetje, om te constateren dat er maar één keer in de twee uur een trein naar Lübeck gaat, dat is wel heel erg weinig. Ik doe in de super boodschappen en ga op zoek naar de camping, die dus niet blijkt te liggen op de plaats waar hij volgend de kaart en de tekst moet liggen. Ik vraag het en het blijkt dat er in Ivendorf, drie kilometer naar het zuiden een camping ligt. Die is er inderdaad. Voor de camping is een bushalte en tweemaal per uur gaat er een bus naar Lübeck, dus geen probleem.

Vrijdag 21 mei.

Vandaag met de bus naar Lübeck. Ik stap bij de poort uit en dwaal door de stad. Bij de ingang van de stad ligt het voormalige ziekenhuis, het Heilig Hart klooster. Daar wordt nu een grote tentoonstelling in gehouden. Door één van de opstaande deuren krijg ik een indruk hoe dat er van binnen heeft uitgezien. Kleine kamertjes waar een bed en een tafeltje in staan. Deze ruimtes waren natuurlijk voor de gegoeden. De armen lagen op een grote

Lübeck

15 ausgewählte Farbaufnahmen

dt LÜBECK

D

Natur und Poesie

zaal. Dan ga ik verder de stad in. Langs de winkelpromenade langs het gotische raadhuis. Naar de Mariënkirche en daar een mooie dia gemaakt van het gewelf. Bij de Stadtbäcker koop ik wat broodjes en dwaal verder door de stad. Je kunt aan veel dingen nog zien dat de stad in de Tweede Wereldoorlog grotendeels is verwoest. De St. Petrikirche is nu een mooie lege witte ruimte waar een aantal zangers aan het oefenen waren. Ik doe mijn boodschappen in de stad en ga terug naar de camping. Daar rommel ik nog wat en zit nog even lekker in de zon.

Zaterdag 22 mei.

Ivendorf - Beckerwitz.

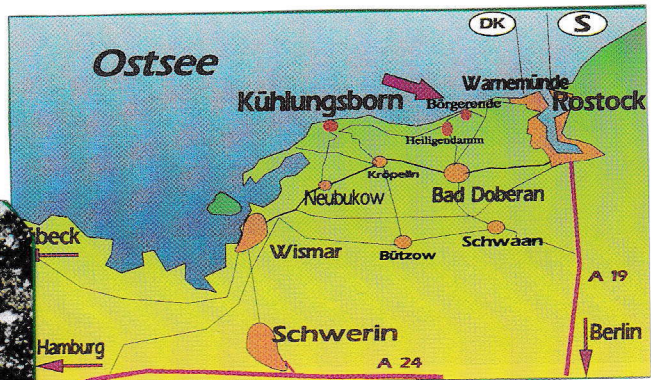
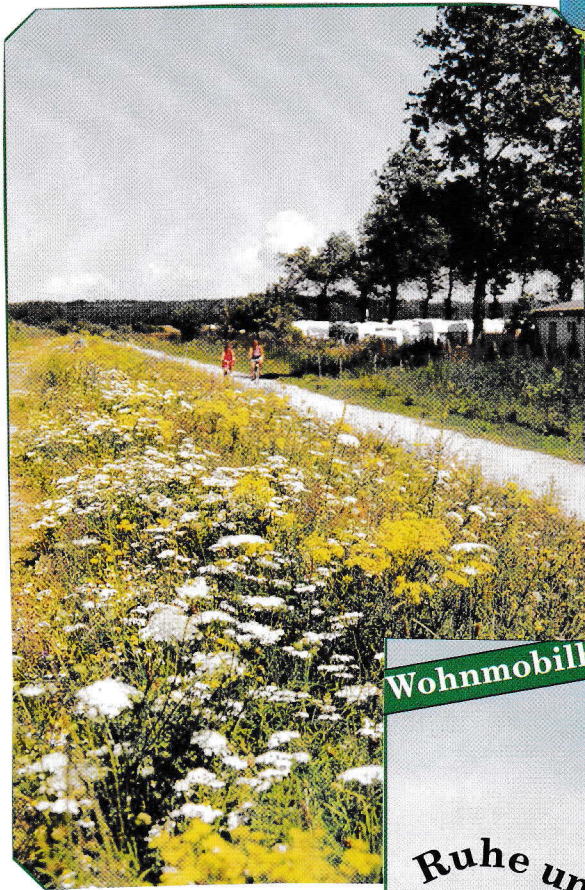
Het is in Duitsland het lange Pinksterweekeinde. Het duurde dus even voordat ik in slaap viel. In verschillende tenten is gebonk van house-muziek te horen. Ik besluit om naar Bekkerwitz de fietsen. Daar is een jeugdherberg waar je kunt kamperen. Ik ben wel geen lid, maar vragen kan je altijd. Ik zit om half acht op de fiets en rijd eerst naar Travemünde, waar ik met de veerpont oversteek. In een automaat moet je een kaartje kopen. Van de automaat snap ik niet vee, maar op de boot krijg ik de aanvulling op het kaartje. Dan fiets ik de voormalige DDR binnen. De route gaat over een zanderig pad langs de kust waar haast niet te fietsen is. Ergens onderweg zie ik een verlaten Russische kazerne staan. De ramen ingegooid en het beton aangetast, een unheimische plaats. Dan komen de vreselijke betonplaten. Twee betonstroken naast elkaar en een strook gras er tussen. Soms ligt op de plak van het gras een soort stenen paadje. Dat is eigenlijk te smal om op te fietsen. De betonplaten zijn voorzien van ribbelige gaten. Ik heb al mij stuurmanskunst nodig om overeind te blijven. Het pad heuvelt langs de zee. Af en toe heb ik mooie vergezichten over de Oostzee en de golvende akkers met geel koolzaad. Af en toe stop ik en daal even af naar de zee. De kust daal steil af naar het water, de klifkust. Grote stenen liggen op het strand. Hoewel het een zee is waar ik over uit kijk zie ik geen branding, wat ik een vreemd gezicht vind. Het is veel te koud om het water in te gaan, het regent en ik heb de handschoenen aan. Bij de jeugdherberg meld ik me al om half drie aan. Één van de knechten wijst mij een plekje en zegt me, dat ik me om vier moet melden. Ik zet m'n tentje achteraan op een grasveldje op en vind het nog zo gek hier niet.

Pinksteren, zondag 23 mei.

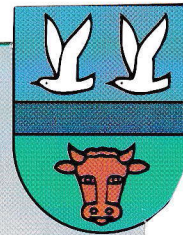
Op zondag heb ik helemaal niets gedaan. Liggen maffen in de tent, naar de radio geluisterd en 's middags naar het strand gewandeld. Een stukje langs het strand en kwam toen op een camping. Vreselijk druk met allerlei jongelui. Die avond hoor ik het lawaai van de camping een kilometer terug. Later hoor ik van de andere fietsers, dat zij op die camping hebben gestaan en geen oog hebben dicht gedaan.

Pinksteren, maandag 24 mei.

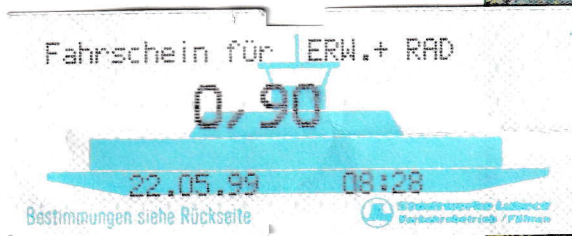
Vandaag ben ik naar Wismar geweest. Langs een mooie route langs de kust. Soms gaat het door het mulle zand. Het is zowaar een beetje zonnig weer. Langs de kust zie ik verschillende naturalisten heerlijk in de zon liggen. Ik ben op weg naar Wismar. Een deprimerende stad. Er is zoveel nog dat opgeknapt moet worden. Allerlei huizen staan op instorten. Maar er wordt ook veel gedaan. De Georgkirche is nu nog een ruïne, maar dat moe ter over een paar jaar weer als nieuw uitzien. Ik sta te luisteren bij een groepje toeristen die uitleg krijgen van een gids. Sinds 1990 is men al aan het restaureren, want in dat jaar stortte een deel van de gevel van de kerk in. Bij zijn val verwoestte hij een aantal

Wohnmobilstellen

Ruhe und Erholung
direkt an der Ostsee

3 IH Rerkerwitz

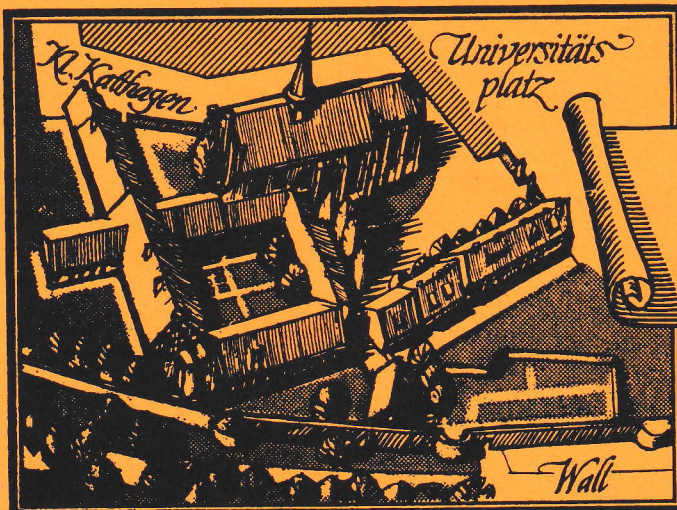
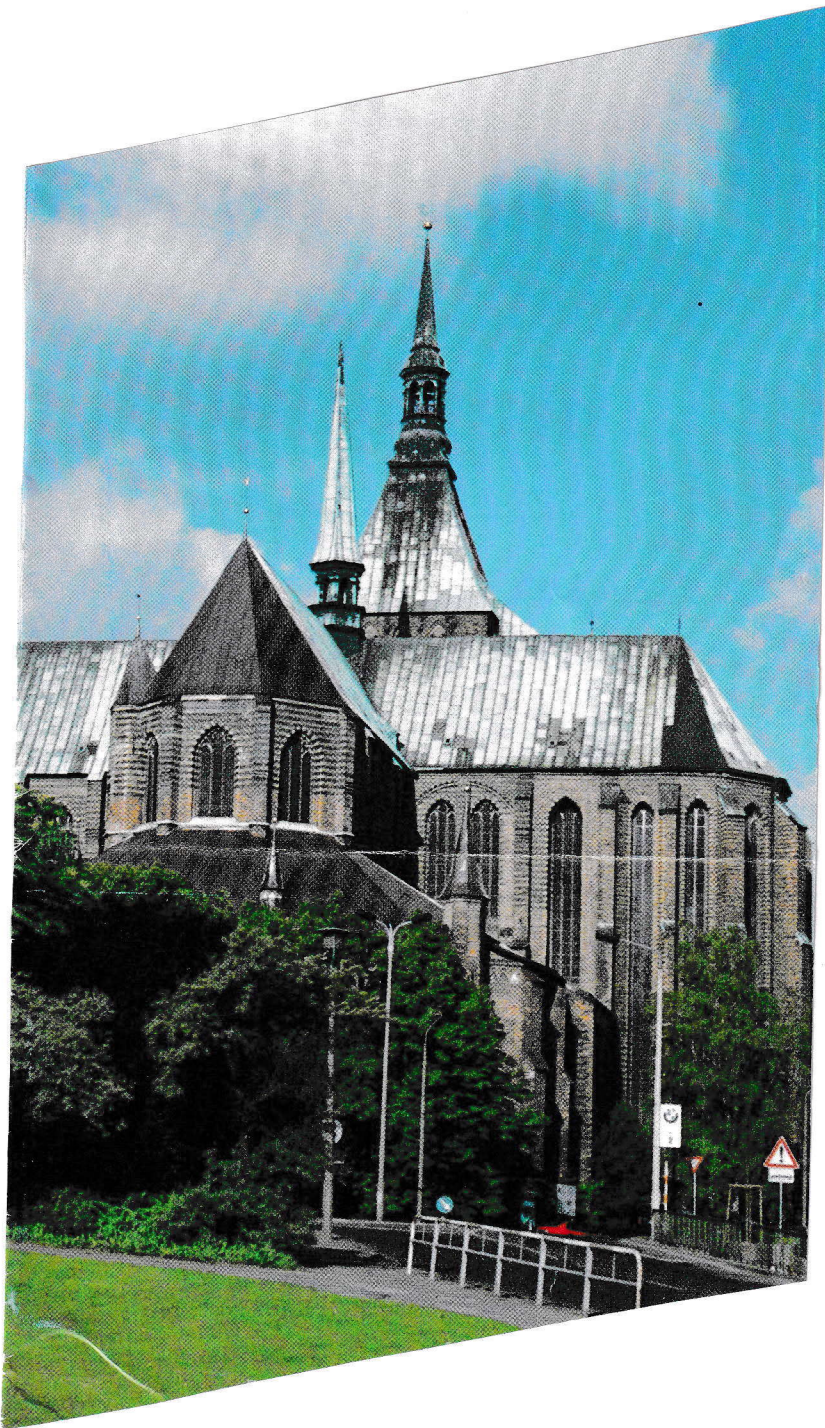
huizen en werden er 5 mensen gedood. Je ziet overal nog de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog. Met had in 1945 geen geld voor de wederopbouw. Veel geld is naar Rusland gegaan als weder gutmachung. De Nicolaïkerk is de dans ontsprongen bij het bombardement en staat er in volle glorie bij. De organist is wat aan het spelen. Bij de ingang van de kerk ligt een Nederlandse rondleiding. Ik dwaal door de kerk en bekijk het rijke interieur. Midden in de viering van de kerk hangt een prachtig crucifix en onder de toren zijn nog verschillende oude muurschilderingen te zien. Op de terugweg fiets ik langs de Heilig Hartkerk. Ook deze kerk was vroeger een onderdeel van een hospitaal. In 1600 is door een explosie het dak van de kerk afgeblazen. Sinds die tijd ligt er op de kerk een houten tongewelf, dat prachtig beschilderd is. Ik maak verschillende dia's. Op het marktplaatsje waar nog veel oude Hanzegevelletjes te zien zijn drink ik een kop koffie met een koek. Het is er druk, veel mensen proberen een zonnestraaltje op te vangen. Dan fiets ik weer terug naar de jeugdherberg.

Dinsdag 25 mei.

Beckerwitz - Bögerende.

Via de kortere weg die ik gisteren gevonden heb ga ik naar Wismar. Ik zit even op het bankje bij de pier, scharrel door Wismar en maak nog wat dia's. Op het pleintje staat een oud huisje waar vroeger de pomp van de waterleiding in heeft gezeten. Dat huisje is ontworpen door een Nederlander. Even verderop blijkt het dat de internet aanwijzingen ook niet kloppen. Het blijkt dat een naambord verkeerd is aangegeven in het routeboekje. Ik kom uiteindelijk op de drukke weg naar Rostock, wat goed is. Ik zie een super waar ik wat boodschappen doe en dan ga ik door een golvend landschap en over stille asfalt wegen verder. In Katlow houd ik mijn eerste rustpauze. Na Katlow moet ik het bos in, maar het is niet duidelijk aangegeven en kom ik weer op de asfaltweg. Dan zoek ik mij eigen weg via de kaart. Ik ben niet de enige die de weg kwijt is, een vrachtwagenchauffeur kom op mijn fietskaart kijken of hij daar wat wijzer van kan worden. De kaart is te klein, dus kan ik hem niet helpen. De jeugd is hier ook baldadig, want veel straatnaambordjes zijn verdwenen. Maar met wat geluk en wijsheid vind ik de Haggeböckerstrasse. De gehuchten waar ik door kom zijn erg klein. Winkels zijn er helemaal niet, maar wel plekjes om te schuilen: nieuwe bushokjes voor de schoolbus. Dan kom ik op de eerste keien weg. Het is een verschrikking, je word gestuiterd van links naar rechts en kunt eigenlijk alleen maar heel ontspannen langzaam verderfietsen. Als er een klein fietsstrookje naast de keien ligt heb je geluk. Het weer is vandaag heel wisselend. Heet, felle zonneschijn en dreigende regenwolken. Soms zie ik het in de verte regenen. Een stukje verderop zie ik een boer met een paard onkruid wieden tussen de aardappelen. Dat is iets wat ik in geen jaren meer gezien heb. Hier gebeurt het nog. Soms blijkt het dat men aan het werk is. Zo ook hier, want een stukje verderop is men in een bos bomen aan het rooien. Het is wat aan het regenen en ik kan er niet door, de gerooide bomen liggen over het bospad. Ik keer terug en vervolg mijn route over het vorige bospad. Dat wordt smaller en smaller en uiteindelijk wordt het een smal graspaadje. Ik kom op een asfaltweg terecht en met wat oriënteren vind ik de route weer terug. Vlakbij de kust hoor ik een stoomfluit. Later blijkt dat het de fluit is van een smalspoor stoomtreintje dat naar Rostock gaat. Als ik op de camping van Bögerende aankom hoor ik dat het hier vreselijk gegoten heeft. 's Avonds loop ik naar de zee, waar een koude wind staat. Bij de receptie vraag ik hoe ik naar Rostock kan komen. De aardige receptioniste zoekt dat voor mij uit, dus morgen naar Rostock.

Woensdag 26 mei.

№ 07662

Kulturhistorisches
Museum Rostock
Kloster
zum Heiligen Kreuz

EINTRITTSKARTE

Erwachsene

4,-

DM

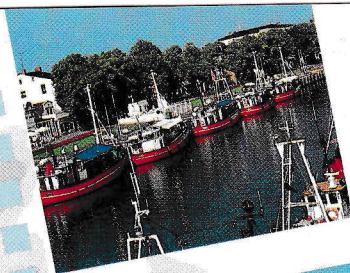
Evangelisch-Lutherische Innenstadtgemeinde St. Marien
St.-Marien-Kirche Rostock

Besichtigung

1,- DM

11912

**WILLKOMMEN AN
WARNOH UND OSTSEE**

HANSESTADT ROSTOCK

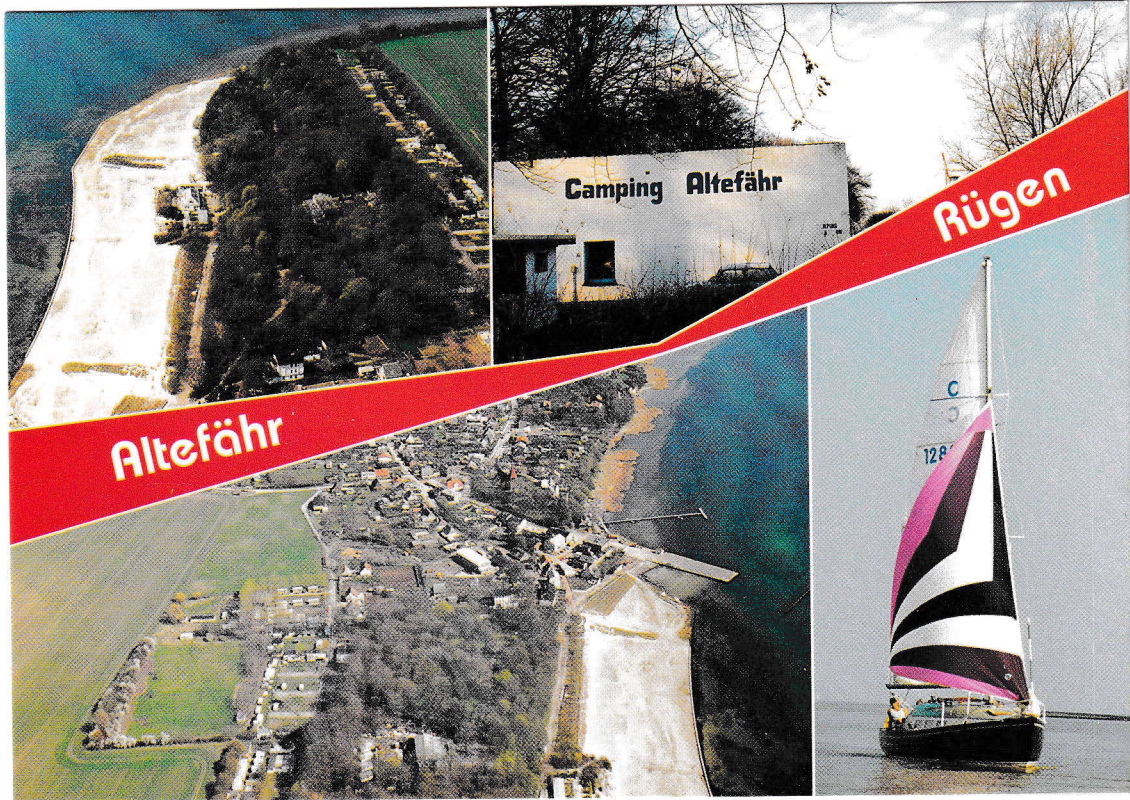
ROSTOCK
SEEBAD WARNEMÜNDE

Rostock.

Bij de receptie vertelde men mij, dat ik het beste met het openbaar vervoer naar Rostock kan gaan. Het werd mij helemaal uitgelegd. Met de fiets naar Retwisch. Daar bij een hotel mij fiets op een verdekte plaats neergezet en hem met mijn slot verankerd aan een regenpijp. Retwisch ligt zo'n 5 kilometer van Bögerende. In het hotel een kopje koffie gedronken en op de bus zitten wachten. Op het bordje bij de bushalte had ik gezien dat de ritprijs DM 15 zou gaan kosten. In de bus bleek dat DM 10 te zijn. Ik denk dat ik al in aanmerking voor bejaardenkorting. Ik ging met de bus naar Warnemünde-Wiek. Daar heb ik de trein genomen naar Rostock. In Rostock met de tram naar het centrum. Iemand bracht me vanuit de tram naar de Neu-Markt. Hij was rentenier en we hebben gepraat over de situatie in de voormalige DDR. Hij was niet erg pessimistisch over de huidige situatie. Veel mensen hebben zich na de Wende diep in de schulden gestoken, omdat men ook wilde gaan meedoen aan de consumptie maatschappij. Zolang men maar werk heeft is er niet aan de hand, maar zodra één van de twee werkeloos wordt, dan komen de problemen. Bij het afscheid geven we elkaar een hand en wensen elkaar het goede toe. Mooi is dat die ontmoetingen en gesprekken. Je weet zeker, dat je iemand nooit meer in je leven zult ontmoeten en toch heb je zulke diepgaande gesprekken met elkaar. Het VVV-kantoor is nog in opbouw. Ondanks dat heeft men toch een Stadtplan en een folder van de stad. Dat loopt wat gemakkelijker. Vlakbij de markt ligt de St Marien-kerke. Deze kerk blijkt in de tweede Wereldoorlog gespaard gebleven. Ik dwaal erin rond. Het grootste deel van het interieur bestaat uit Rococo-achtige versieringen. Ik vind ze niet mooi. Het zegt wel iets van de rijkdoem die hier vroeger aanwezig moet zijn geweest. Het doopvond uit de 15^e eeuw vind ik het mooist. Ik moest dringend naar de wc en buiten de kerk heb ik een restaurantje koffie zitten drinken. Ik kom in gesprek met de met de vrouw van de eigenaar. Als ze hoort dat ik helemaal uit Nederland ben komen fietsen, wil ze met me praten over Nederland. Ze vindt dat de Nederlanders erg open en vriendelijk zijn. Ik probeer dat wat te relativeren, maar ze blijft erbij. Daarna door de Lange Strasse gewandeld en op het plein bij een fontein zitten kijken naar de Duitse mensen en hun gedoe. In een bank probeer ik m'n kaart maar weer eens, maar alleen de Rabocard blijkt te werken. In een fotowinkel koop ik een nieuwe batterij voor m'n fototoestel en bij de drogist koop ik wat spiritus voor de brander. Daarna al fotograferend langs oude poorten en stukken stadsmuur. Het Heilghart-Klooster ligt aan een verstild pleintje waar de tijd lijkt te hebben stil gestaan. Binnen vind ik de refter het mooiste. Oude beelden en beeldengroepen zien er indrukwekkend uit. Ook staat er een beeld van Gott unser Vater die in zijn handen een kruisbeeld hoort te houden, hetgeen weg was. Toch geeft dat wat nog over is gebleven je wel een idee hoe het geweest moet zijn. De directrice vertelt mij iets over het klooster. Tijdens de reformatie zij de nonnen nog heel lang de oude gewoontes blijven volgen, omdat ze bang waren dat het oude klooster dan anders zou worden verwoest. Ze werden een Frauen-Verein. Maar na de oorlog in de DDR-tijd viel het doek definitief. Nu probeert men gelden bijeen te krijgen om het één en ander te restaureren. Ik hoop dat het ze lukt. Bij de Burger-King een broodje en frietje zitten eten en daarna aan de haven kaarten zitten schrijven naar Jenny en tante Leny. Dan is er nog meer te zien in de stad: de Jacob-circa en de St. Petri-circa. De Jacob was dicht en de toren van de St. Petri-circa blijkt te kunnen worden beklommen. Vele treden ga ik omhoog. De laatste treden gaan over houten trappen en hanenbalken. Boven heb ik aan alle kanten een fraai uitzicht over de stad. Moe maar voldaan keer met tram, trein, bus en fiets weer terug naar de camping.

Donderdag 27 mei.

Baggerende - Zingt.

Om 8 uur reken ik af en via een mooi fietspad dat kronkelt langs de Oostzee ga ik naar Waarnemende. Daar steek ik met een pontje over naar Hohedüne. Bij Markgrafenheide doe ik boodschappen en dan ga ik via een heel mooie weg door het bos naar Neuhaus. Even voorbij Dierhagen zet ik mijn fiets aan de kant en ga mijn boterham op het strand opeten. Ik zie daar veel naturalisten zitten, dus trek ik ook alles uit. Heerlijk. Later blijkt dat ik links wat verbrand ben. Op dat moment geniet van de zonnestralen en het uitzicht over de zee. Dan weer op de fiets langs de Saaler Bodden. Het is een fantastisch landschap met veel riet waar het fietspad zich doorheen slingert. Bij Born rijd ik te ver door. Ik kom op een camping en dat was nog niet de bedoeling. Een vriendelijk echtpaar leidt mij door het dorpje met leuke huisjes naar een punt waar ik de route weer kan oppakken. We hebben onderweg al fietsend een leuk gesprek over het fietsen en de oude huizen. Dan gaat het verder over een oud pad naar Darsz. Mooie bossen, prachtige bomen en hier en daar een moerasje met hobbelige betonplaten. Ik verlaat de route even en fiets naar de vuurtoren. Onderweg is het een drukte van belang. Veel fietsers zijn naar het strand geweest. In Perow pak ik de route weer op en via een fietspad over de dijk kom ik bij de camping. Ik zoek een plekje aan de rand bij het bos in de schaduw van een grote boom. 's Avonds klets ik een stel jongelui uit Leipzig over Nederland, Oost-Duitsland en de wereldpolitiek.

Vrijdag 28 mei.

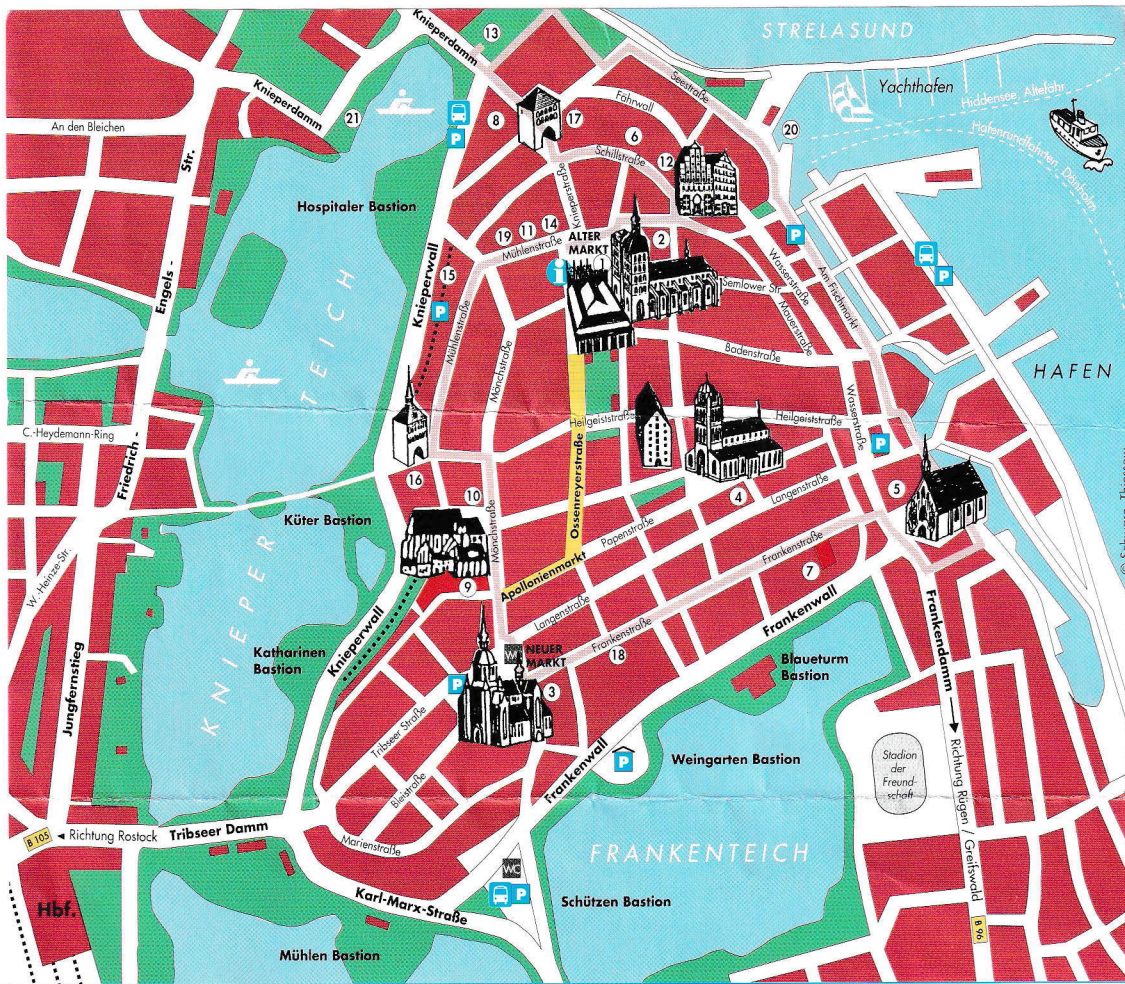
Zingt.

Vandaag ben ik niet verder gegaan. Het is mooi weer en er moet het één en ander gewassen worden. Daarna heb ik wat in m'n dagboek zitten schrijven. Na de koffie heb ik m'n fiets wat schoongemaakt. Na de boodschappen ben ik naar Barth gefietst om de brief van Jenny op te halen. Het Postamt blijkt in een nieuwe wijk van het stadje te liggen in een moderne supermarkt. De brief is er nog niet. Get fietspad van Zingt naar Bath loopt over een voormalige spoorbaan. Halverwege bij een voormalig stationnetje staan nog wat oude wagens met als titel: "Eisenbahnkunst". Terug op de camping in de schaduw gezeten.

Zaterdag 29 mei.

Zwingst - Altfähr.

Ik reken om half acht af op de camping en zit dan weer op de fiets. Als het zo warm is moet je vroeg op pad. Je weet niet waar je onderweg nog eens even lekker kunt zitten en daar moet de tijd voor zijn. Ik fiets nog weer even langs het postkantoor, maar de brief is er nu ook nog niet. Ik laat de brief doorsturen naar Anklam. In de supermarkt doe ik boodschappen voor het weekeinde. Aan de rand van Barth is men bezig met de riolering, dus via kruipdoor en sluipdoor weggetjes en wat vragen de route weer op gepakt. Het is zaterdag, dus zijn er veel mensen op weg. Ook wordt er nu aardig wat gefietst. Ik rijd iemand achterop die de Oostzee-route aan het doen is. Hij komt uit Aken en is gestart in Lübeck. Als hij hoort dat ik uit Nederland kom en al 1300 kilometer achter de wielen heb liggen noemt hij mij een globetrotter. Nou ja, laat maar. Over al die grasdijkjes en betonplaten raak je al heel gauw de route kwijt, dus op een gegeven moment kom ik op een grote weg en dat blijkt niet goed te zijn. Terug fietsen doe ik niet en via de kaart probeer ik m'n weg te vinden, hetgeen ook lukt en ook erg mooi is. Om twaalf uur zit ik op de kade in Stralsund en kijk over de Strelasund naar het eiland Rügen. Om half één neem ik de boot naar de overkant. Op de camping is het heel rustig. Er staan nog twee andere Nederlanders uit Noordwijkerhout. Ik maak de tent schoon, want hij is geel van het stuifmeel. Daarna naar het dorpje Altfähr gelopen waar een mooi oud kerkje ligt.

① Rathaus	⑧ Theater	⑬ Schill-Denkmal
② Nikolaikirche	⑨ Kulturhistorisches Museum	⑭ Wulflam-Haus
③ Marienkirche	⑩ Deutsches Meeresmuseum	⑮ Stadtmauer
④ Jakobikirche	⑪ Galerie »D«	⑯ Kütertor
⑤ Heilgeistkloster	⑫ Scheele-Haus	⑰ Kniepertor
⑥ Johanniskloster		⑱ Schiffer-Compagnie
⑦ Katholische Kirche		⑲ Musikschule

⑳ Fährhafen

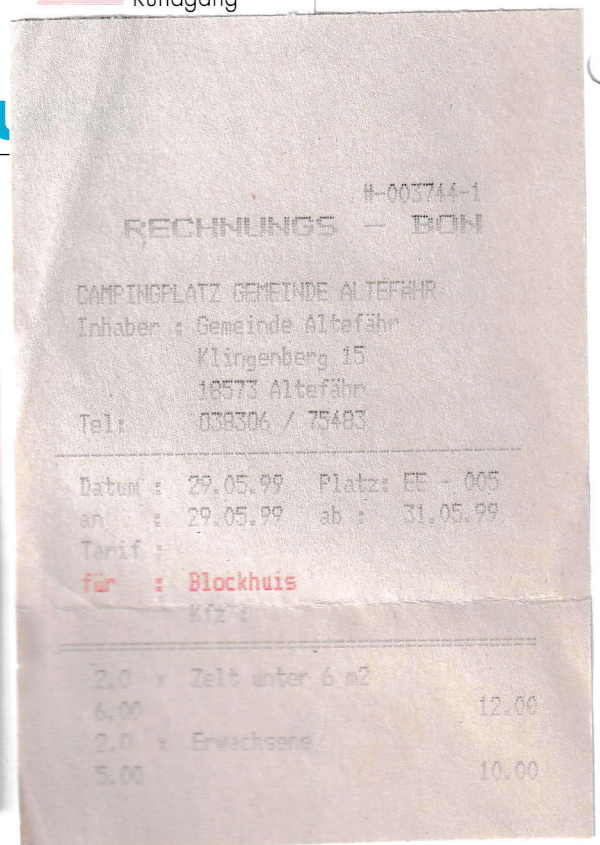
㉑ Bootsausleih

**Stralsund-Information
Tourismus & Werbung**

— Rundgang

 Hansestadt Stralsund
 Historische Altstadt

Zondag 30 mei.

Stralsund.

Vanmorgen regende het een beetje warm water. Om kwart voor elf zou de eerste boot naar de overkant gaan. Om half elf zit ik bij de haven aan en kop koffie. Het wordt intussen droog en is niet koud. Hel Stralsund blijkt net als Rostock één grote bouwput te zijn. Straten liggen open, huizen worden afgebroken of gerenoveerd. Maar er zijn ook nog veel huizen die er erg verwaarloosd bijliggen. Je kunt niet alles tegelijk doen. Van de campingbaas had ik een kaartje van de stad gekregen en aan de hand van die kaart loop ik, door de stad. De Nicolaïkerk ligt naast het stadhuis. Een prachtige kerk met mooie muurschilderingen. Er staat een prachtig altaarstuk. Het Raadhuis, dat bijna aan de kerk is vastgebouwd heeft een mooie Hanzegevel. Daarna naar de Kniepertoren en via de Mönchstrasze naar de Neumarkt, waar de Marienkirche staat. Deze kerk is veel eenvoudiger, dus mooier en er staat een mooi Stellwagenorgel in de kerk. Op het altaarstuk is een schildering te vinden van Holbein. Kortom allerlei mooie dingen. Op de binnenplaats van een restaurantje aan de Neumarkt in het zonnetje brood, roerei, sla en koffie genuttigd. Even verder ligt het Heilighartklooster. Bij de muur naar de oude huisjes zitten kijken. Links en rechts twee verdiepingen, waar nonnen konden wonen. De kerk zelf is niet te bezichtigen. Van het voormalige Johannesklooster zijn nog wat resten van de geconserveerde kerk over en wat oude huisjes. Op de binnenplaats staat een monument ter herinnering van de wegvoering van de Joden. Op het monument is een anti-Semitische leus gekalkt. Door die leus wordt alles nog veel indringender. Om half zes neem ik het laatste bootje terug naar de camping. 's Avonds probeer ik tante Leny te bellen, maar die is niet thuis. Jenny probeer ik collect-call te bereiken nadat ze geprobeerd heeft mij te bellen. Collect-call lukt wel maar mij kan ze niet bereiken. Het gaat in Duitsland echt veel moeilijker dan in Frankrijk. Komt dat omdat ik nu in het voormalige Oost-Duitsland zit?

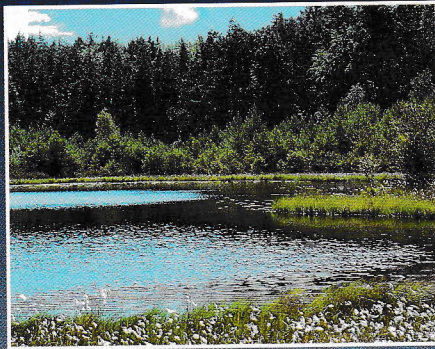
Maandag 31 mei.

Altefähr - Loissin.

Als ik wakker word merk ik dat ik pijn heb aan m'n voeten, gisteren te veel gelopen. Om even over acht zit ik weer op de fiets en via mooie wegen en oude spoorbanen bereik ik Uzelitz. Bij km 55.2 zie ik wat over het hoofd en kom wat aan het dwalen. Met wat vragen bereik ik de pont naar de over kant. De route slingert zich nu langs de Greifswalder Bodden. Langs het pad staat veel fluitenkruid en riet. Halverwege eet ik mijn boterham en lig in het zonnetje. Het is niet zo heet meer en ik heb mijn pas gewassen fleece weer aan. In Greifswald verdwaal ik weer eens en kom op een wandelpad in een park terecht. Met wat ruimtelijk inzicht kom ik toch bij de Dom terecht. In de kerk zijn alleen wat oude schilderijen te zien, verder niets bijzonders. Dan langs het riviertje de Ryck naar Wieck. Vlak voor het dorpje ligt een oude Hollandse ophaalbrug. In het bos is het altijd heel moeilijk om je te vinden. Ik kom op een drukker verkeersweg terecht. Aan een inboorling, een joch van een jaar of 16, vraag ik of Diedrichshagen linksaf ergen ligt. Hij kijkt me met grote vraag ogen aan en zegt dat hij het niet weet. Ik besluit om de drukke weg maar te volgen en het blijkt allemaal goed te komen. De zandweg is zeer, zeer slecht. Halverwege staat de weg zelfs onder water. Ik moet mijn weg vinden door een graanveld. In Kemnitz doe ik boodschappen en ga verder tegen de wind in naar de kust. De camping ligt aan het water met uitzicht op Rügen. Het is er erg verlaten en de douche geeft geen warm water ondanks dat ik er een muntje in gooi. Het barst hier van de muggen die als wolken opstijgen uit het gras als je er over loopt. Ik denk dat ik vandaag zo'n 18 kilometer heb om gefietst, 't is jammer.

USEDOM

Idylle einer Insel

Dinsdag 1 juni.

Loissin - Uckeritz.

Om half negen zit ik weer op de fiets. Eerst ga ik terug naar Loissin en zoek de route weer op. De route gaat over de Lübiner heide. Erg mooi, maar heide is er niet te vinden. De zandwegen zijn zeer, zeer slecht, er is niet eens te fietsen. Duwen en ploeteren door het mulle zand. In het bos is het wat vochtiger en daar is redelijk te fietsen. In Nonnendorf in een dorpswinkeltje brood en melk gekocht. Vlak voor Karin zijn wat bos arbeiders de bermen van de wegen aan het maaien. Ze spreken me aan en ik stop en we maken een praatje met elkaar. Ze vallen bijna achterover als ze horen dat ik uit Nederland ben komen fietsen en nu al 1500 kilometer achter de wielen heb. Na een praatje over het weer en de stilte en de prachtige natuur nemen we afscheid en ze wensen me een goede tocht. De boerderijen die ik onderweg zie, zien er vervallen uit. Grote betonnen dozen zijn of waren de stallen waar het vee stond. Van enige schoonheid is beslist geen sprake. Veel vee zie ik ondanks het mooie weer niet buiten grazen. Een uitzondering maakt de Weidehof, een grote boerderij met rieten dak die er goed onderhouden uitziet. Het is zo te zien aan het bordje dat aan de muur hangt een monument. In een bosje voor de boerderij eet ik in de schaduw mijn boterhammetjes op. Via de grote weg bereik ik Wolgast. Niet te geloven, maar Wolgast ligt niet open en in het stadje loop ik door het centrum. Leuke winkeltjes en aardige pleintjes. Kennelijk is hier alles af en dat is toch wel een heel ander gezicht dan straten die open liggen en huizen waar nog aan gewerkt wordt.

Met de brug over de Peenstrom. Even voor Zinnowitz zit ik op een bankje een sigaretje te roken. Een opgeschoten knul komt aan mij een sigaret vragen. Ik zeg hem dat de automaat nog meer pakjes heeft. Dan besluit hij maar zelf een sigaret uit zijn eigen pakje te nemen. Ik had hem dus door. Het fietspad langs de kust is goed aangelegd en stijgt en daalt af en toe flink. Om half drie doe ik in Zinnowitz boodschappen en ga even Koserow aan het strand liggen met een blikje fris en een Mohl-koek, heerlijk. De camping waar ik om half vijf aan kom is wel vier kilometer lang. Ergens halverwege, bij een toiletgebouwtje vind ik een plekje voor de tent. Als ik het fietspad oversteek ben ik op het naaktstrand. Het is weer mooi weer en lekker warm, dus morgen niet verder.

Woensdag 2 juni.

Vandaag in Uckeritz gebleven. Op de camping is een winkeltje en daar heb ik wat eten gekocht. Daarna heb ik de was gedaan. Omdat het zo mooi zonnig weer is, zag je het wasgoed opdrogen. Verder ben ik verschillende malen naar het strand gegaan en heb daar naturalistisch zitten puzzelen. Er zijn veel meer mensen die daar ook naturalistisch zitten. Eigenlijk is dit zo vanzelfsprekend als maar kan. Ik probeer wat foto's te maken maar dat wordt mij niet in dank afgenomen, dus stop ik er maar mee.

Donderdag 3 juni.

Uckeritz - Murchin.

Vanmorgen om vier uur is het gaan gieten en om zes uur giet het nog. Ik besluit om nog maar even in de zak te blijven. Ik besluit om toch maar op pad te gaan, een hele dag bij regen in de tent is ook geen pretje. Ik pak de spullen in en terwijl de regen nog met bakken uit de hemel valt doe ik nog wat boodschappjes in het winkeltje. De route slingert langs de Oostzee. Ik zie er niet veel van. Tussen Bansin en Ahlbeck staan prachtige villa's aan de boulevard. Hotels uit de DDR-tijd staan er ook, maar daarvan zijn de ramen ingegooid. Bij

Ahlbeck, vlakbij de Poolse grens ga ik schuilen onder een parasol. Ik bestel wat koffie. Er staat een harde wind uit het westen en af en toe slaat de regen onder de parasol door. Van onder de parasol zie ik vier andere mannen fietsen. Als ik weer op de fiets zit, blijkt het dat dit voorlopig het meest oostelijke punt van de route was. De richting wordt nu zuid, zuid-oost. Bij het begin van een steile helling zie ik de vier mannen weer terug, zij proberen hijgend en puffen boven te komen. Zo te horen hebben ze nog niet veel conditie. De regen blijft maar vallen en onder de poncho word ik nu ook zo langzamerhand nat. Door al die regen is er ook moeilijk op de kaart te kijken. Ik rijd dus weer eens verkeerd. Ik merk het omdat het wel heel lang duurt voordat het aangegeven hotel opduikt. Ik ga weer terug en vind het hotel. Even verderop rust ik uit in een schuilhut. Dan wordt het droog en ik trek al het natte plastic uit. Door een prachtig bos, waar de bomen nog na lekken naar Garz. Half en half had ik het plan om in Garz de boot naar Stettin in Polen te nemen. Het is maar goed dat ik niet alles op alles heb gezet, want ik ben veel te laat om die boot nog te halen. De route gaat nu weer westwaarts om het Stettiner Haff heen. Het landschap lijkt heel erg op dat van Drenthe. Zandwegen waar veel fietspaden langs liggen. Af en toe ook een asfaltweg. In Usedom staat om de richtingborden aangegeven dat de weg naar Anklam voor alle verkeer gestremd is. In een winkelcentrum vraag ik of dat ook voor fietsers geldt. Volgens de winkelbediende is de brug nog wel begaanbaar voor wandelaars en fietsers. Dus ik laat de route de route en ga via de grote weg. Op de weg rijdt haast geen auto en lekker peddelend over het asfalt kom ik bij de oprit van de brug aan. Er is helemaal geen brug, de brug ligt er zelfs helemaal uit. Beneden zie ik een soort aanlegsteiger. Enkele mensen staan erbij. Ik fiets er naar toe en vraag hoe je aan de overkant kunt komen. Men wijst naar een bordje van de dienstregeling. Er gaat een boot naar de overkant en wel om 13.23. Maar de dienstregeling wordt afgestemd op de bus die van Anklam komt, dus de boot komt pas om kwart voor twee. Zo half en half besluit ik om naar de jeugdherberg van Murchin te gaan. Als de pont komt blijkt het een soort duwbak te zijn, waar alleen voetgangers en fietsers op mee kunnen. Alles gebeurt met de hand, zelfs het ophijsen van de ijzeren loopplank, een zwaar karweitje. Volgens de schooljuf met wie ik een praatje aanknoop moet de brug 11 juni klaar zijn, maar daar geloof ik niets van, want er is nog niets van de brug te zien. Het leed is snelgeleden als ik aan de overkant weer op de fiets zit. Zit via slechte zandpaden door een prachtig bos gaat het naar de jeugdherberg. Ik zet de tent op het grasveldje neer, wat in de nacht geen goed plekje blijkt te zijn, want de jongens en de leiding van het schoolkamp besluiten om vlak naast de tent een kampvuurtje aan te steken. Midden in de nacht neem ik mijn spullen op en ga aan de rand van het grasveld staan. De vier fietsers komen laat in de middag ook nog opdagen en nemen hun intrek in één van de huisjes. Mijn fiets ziet er niet uit en de ketting kraakt vreselijk. Ik zet de waterstraal er maar weer eens op en morgen maar zien hoe het verder gaat.

Vrijdag 4 juni.

Murchin - Schanzenberg.

Om zes uur zit ik aan de thee en brood. Daarna op weg naar Anklam. Het postkantoor ging pas om negen uur open. Een eindje verder zie ik een terrasje en dankzij een aardige werkster krijg ik koffie. In het postkantoor ligt de brief van Jenny, eindelijk een levensteken. Even buiten Anklam aan de kant van de weg de brief zitten lezen. Daarna met de wind schuin achter naar Kamp. Even voorbij Kamp kom ik in een eindeloze watervlakte terecht. De betonblokken steken maar net boven het water uit. En dan even later staan de blokken zo'n 10 centimeter onder water. Ik sta even na te denken en zie dat het water heel helder is. De betonblokken zie je liggen, dus ik besluit om langzaam maar zeker door te fietsen. Ik denk dat de tocht door het water niet langer was dan 800 meter. Ik oriënteer mij behalve op

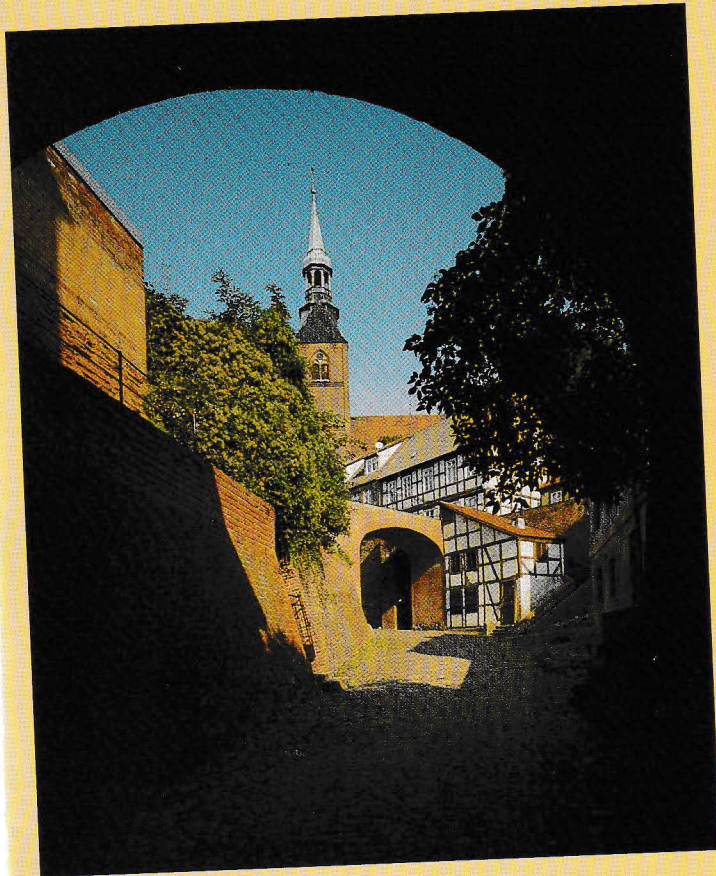
de betonblokken op de rietkragen die aan weerszijden van de blokken groeien. Watervogels zoeken een goed heenkomen als ik langs ploeter. Het is een kwestie van doorfietsen en niet weifelen of afstappen, dan heb je kletsnatte voeten. Ik vind het erg avontuurlijk. De berken en linden die links en rechts van de weg staan zijn helemaal dood. Als de weg weer iets boven het water uitkomt stop ik en maak een dia. Terwijl ik dat doe zie ik in de verte een witte auto. De auto stopt en keert om. Dat geeft mij helemaal het gevoel, dat de weg verderop niet meer onder water staat. Bij de afslag naar Bugewitz staat de witte auto. De mensen vragen of ik er doorheen ben gefietst. Ik vertel ze dat ik het spannend maar wel mooi vond, vooral nu ik weer veilig op het droge sta. Ik hoor van de mensen dat het water hier sinds de overstroming van de Oder in 1998 zo hoog staat. De afvoeren zijn dichtgemaakt, want men wil hier weer een moerasgebied van maken. Men maakt zo van de nood een deugd. Even voor Bugewitz zie ik een paar andere fietsers die de kant uitgaan van waar ik net ben gekomen. Ik vertel hen van de grote waterplas en wens hun sterkte. Na Bugewitz komen er prachtige fietspaden langs stille zandwegen. Ik waan me voor de zoveelste keer in Drenthe of de Achterhoek. Men is hier druk bezig om fietsroutes uit te zetten en fietspaden langs de zandwegen te maken. Een goed plan. Bordjes langs de weg geven op een goede manier aan waar bepaalde plaatsen liggen. Ik volg een stukje de Haff-Tollensee route. Mooi aangegeven maar af en toe liggen er wel erg veel veldkeien. In Ferdinandshof doe ik boodschappen en ga op weg naar de camping die aan een meertje in het bos moet liggen. De camping is opgeheven. Aan het meertje is wel te kamperen, maar het meertje is zwembad voor de lokale jeugd en ik heb er niet zoveel zin in om midden tussen de jeugd te kamperen. Ik ga verder en vind een pensionnetje in Schwarzensee. Daar eet ik lekker en ga onder de douche en slaap heerlijk in een twee persoonskamer. De fiets staat in de schuur, dus wat willen we nog meer. Die avond maak ik een wandelingetje naar de berg/heuvel die achter het pensionnetje ligt. Het blijkt dat op deze heuvel nog resten te vinden zijn van een Slavische burcht. Als ik de volgende morgen ga betalen is de prijs van de kamer, het ontbijt en het diner DM 74,-, dat valt dus mee.

Zaterdag 5 juni.

Schanszeberg - Angermünde.

Ik zit vanmorgen om 7 uur aan het ontbijt. Een eitje met drie warme broodjes en wat beleg en een kannetje koffie. De gastheer geeft mij nog 2 weiszen boterhammen en dat moet dan voorlopig even genoeg zijn. Om kwart voor acht ga ik op weg. De gastheer vertelt me nog hoe ik het beste kan fietsen om in Strasburg te komen. Daar de route weer opgepakt. Het heuvelt zo af en toe en de wind blaast uit het zuiden nogal stevig. Ik heb haast, want in Prenzlau moet een brief liggen en het postkantoor zal wel om twaalf uur dicht gaan. Na een uurtje fietsen ga ik in Taschenberg even op een bankje zitten uitblazen. Dan naar de grote weg en zoef naar Prenzlau. Er is haast geen vrachtverkeer, dus erg gevaarlijk is het niet. Toch is het wel druk op de weg, maar dan met personenauto's. Om tien uur sta ik al in het postkantoor, maar er is geen brief aangekomen. Ik spreek met de juffrouw af de brief naar Frankfurt aan de Oder te laten sturen. Ik schrijf het adres van het postkantoor daar op een briefje, zodat ik het kan vinden. Dan doe ik weer boodschappen, koop een kaart en ga op een terrasje koffie zitten drinken. Toen via de mooie route weer verder. Ook hier blijkt men nog last te hebben van het hoge water. In Röpersdorf vraag ik even naar de weg. De man zegt dat de weg verderop nog onder water staat, dus ga ik via de gewone weg naar Strehlow en dat was ook mooi. De route loopt nu een stuk langs het meer. Bij Potzlow stap ik af en eet mijn boterhammetje zittend op een bankje met uitzicht over het golvende water. Er staat een flinke wind, maar het is niet koud. Ik smeer de ketting en repareer het spatbord, dat wat zeker door een tak losgeschoten. Terwijl ik bij Warnitz voor de gesloten

*Herzlich willkommen
in der Stadt mit Flair*

Tangermünde

spoorbomen sta te wachten, komt een mevrouw mij de weg vragen naar een één of ander gat. Met behulp van mijn boekje en haar kaart komen we er uit. Dan komt een prachtig natuurgebied. Men laat de natuur er zoveel mogelijk zijn gang gaan en dat betekent dat de weg ook erg slecht is, zand en nog eens zand. In een schuilhut rust ik even uit en kijk over de omgeving. Prachtige bloemen staan hier te bloeien en ik waan mij hier eeuwen terug in de tijd. Het is er ook doodstil en ik zie niemand. De landbouw die hier nog aanwezig is, wordt kleinschalig bedreven en er wordt haast niet gemest. Dan ga ik weer verder en kom terug in de tijd van nu. Na een graspad waar ik duwend aan de fiets verder ga, is de brug over de snelweg verdwenen. Er komt een nieuwe, maar daar heb ik nu niets aan. Even kijk ik of ik met de fiets de snelweg over kan steken, maar dat idee zet ik snel uit mijn hoofd. Kaart lezend zoek ik mijn weg naar de volgende brug over de snelweg. Die vind ik via prachtige bospaden en enkele wegen met kinderkopjes. Bij Steinhofel pak ik de route weer op. De camping bij Angermünde ligt op een schiereiland in de Wolletzsee. Ik zet de tent bij de ingang op en heb zicht op het water. Allerlei mensen komen voorbij en knopen een gesprek met mij aan.

Zondag 6 juni.

Angermünde.

Vandaag ben ik hier gebleven, rustdag. Tot 12 uur tut ik wat aan en eet wat. Daarna naar de stad. Daar fiets ik wat rond en het blijkt dat er een soort feest is. Ik zit wat te luisteren naar een blaaskapel. Er worden vrolijke deuntjes geblazen. Er is weinig belangstelling van de bevolking, maar het is nog vroeg. Bij de Sparkasse geld gehaald en dat ging wonderwel zonder de Visakaart, valt dus weer mee.

Maandag 7 juni.

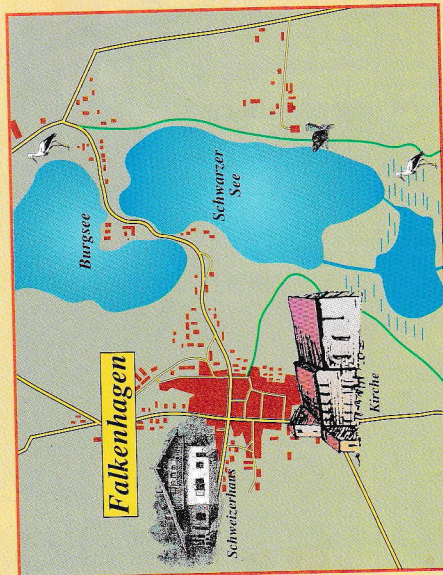
Angermünde - Tiefensee.

Vanmorgen in alle rust ingepakt. Toen ik weg wilde was het hek nog op slot. Bij nummer 23 ben ik de sleutel gaan halen en toen dus op weg. Het is zonnig weer en er waait een klein beetje wind. Ik fiets langs allerlei schattige kerkjes. In Lunow doe ik boodschappen en dan op weg naar de Oder. Het dal van de Oder is breed en vergelijkbaar met de IJssel. Uiterwaarden en dijkjes. De dijk van de Oder is voorzien van een fietspad. Ik kan me niet voorstellen dat hier vorig jaar zoveel water in de bedding stond dat er overstromingen dreigden. Nu stroomt de Oder traag door de bedding. Aan de overkant ligt Polen en af en toe vaart er een schip voorbij. Ik maak een dia met een grenspaal erop, dan kan men zien dat ik best wel ver ben gekomen. Een eindje verderop zie ik weer een schaapskudde. De schaapherder groet mij wat nors. Bij Oderberg ga ik even op een bankje zitten. Bij het neerzetten van mijn fiets breekt de standaard af, nadat hij eerst is blijven hangen. Ik sloop hem eraf en vraag aan iemand of er hier ook een fietsenmaker is. De man is hier ook vreemd, maar we knopen wel een praatje aan. Hij is in de DDR-tijd naar Nederland geweest, naar Maastricht waar een conferentie was. Amsterdam kent hij ook wel. We kletsen heel gezellig met elkaar. Dan ga ik naar de fietsenmaker, maar die heeft geen goede standaard. Hij zegt me dat er in Bad Freienwalde wel een moet zijn, dus op weg daarheen. De bike-funshop is net dicht, dus doe ik maar eerste boodschappen. Tegenover de winkel is een parkje waar ik ga wachten totdat de winkel weer open gaat. Dat is pas om half drie. Hij heeft een wiebelige standaard voor DM 22,50. Via een stille weg zoek ik de route weer op. Dan merk ik dat het balhoofdlager van de fiets loszit, het is me wel een

DIE PRAKTISCHE REGIONALKARTE MIT WANDERTOUREN

- WANDER- UND RADWANDERTIPS • GASTSTÄTTEN
- BADESTELLEN • SEHENSWÜRDIGKEITEN
- REITERHÖFE • ÜBERNACHTUNGEN

Falkenhagener Seenlandschaft

LSG Platkower Mühlenfließ

© future press • Bölschestraße 129 • 12587 Berlin • Tel./Fax (030) 6 45 36 98

TAGESKARTE

ALT ZESCHDORFER ERHOLUNGSGEBIET

Inhaber: Günter Wolff
Am Westufer des Hohenjesarschen Sees - 12111 Alt Zeschdorf - Telefon 247

DATUM 8.8.99 Nr. 01734

Diese Tageskarte berechtigt den Erwerber zum einmaligen Besuch des Campingplatzes "Alt Zeschdorfer Erholungsgebiet" und ist nicht übertragbar. Gültigkeit: 1 Tag. Der Eintrittspreis ist der z. Z. gültigen Gebührenordnung zu entnehmen.

reparatie-dag zeg. Ik draai het met de hand wat aan en fiets verder. Door prachtige bossen en over soms bijna onbegaanbare paden. Maar er liggen ook ontelbare meertjes aan de route. Een eindje verderop duik ik in één van de vele meertjes. Er is niemand in de buurt en om je zwembroek nat te maken Ik laat me in het zonnetje lekker opdrogen. In Leuenberg zie ik een werkplaats waar de grasmachines verkopen. Ik vraag of het mogelijk is om het balhoofdlager bij te stellen. Geen probleem. Dat lukt met vereende krachten. Dan komt de chef binnen en gaat uitgebreid vertellen over de grasmachines die ze hier verkopen. Deze komen uit Nederland, uit Enschede. Hoe ze dat woord uitspreken is wel komisch. Dan verder naar de camping. Ik vind een mooie plek aan de rand. In de tent zit ik erover te denken of ik van hieruit naar Berlijn met de trein zal gaan.

Dinsdag 9 juni.

Tiefensee - Alt Zeschendorf

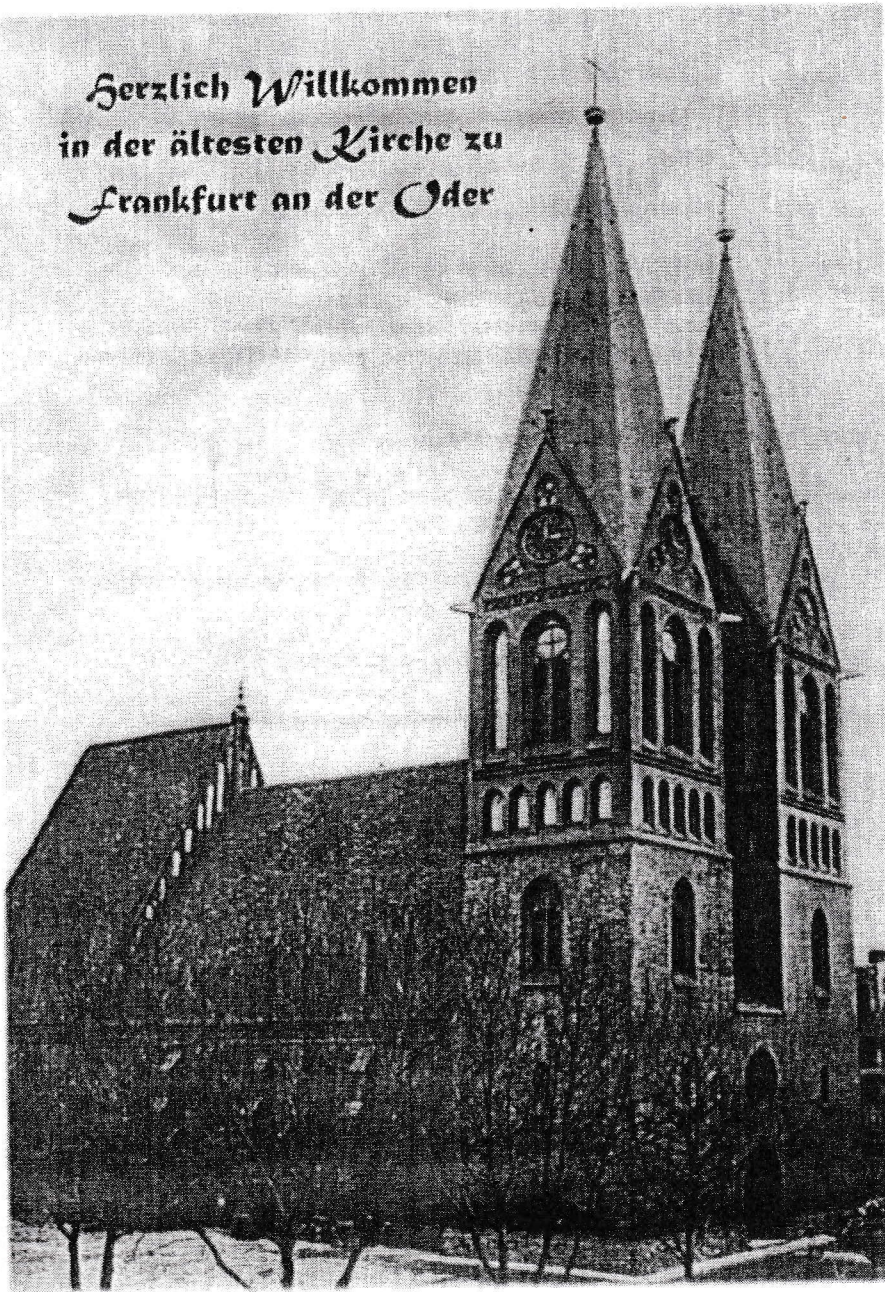
Vanmorgen scheen 't zonnetje en ik besluit toch vandaag maar verder te fietsen en nu zit ik onder een afdak van de camping in Zeschendorf te schuilen voor een verschrikkelijke regenbui die al vanaf half vijf aan de gang is. Ik ging dus op weg toen de zon scheen. Hoe verder ik kom, blijkt het dat het een "anstrengende" tocht gaat worden. Veel bospaden en de streek heet: Märkische Schweiz, dus dat gaat op en neer. Onderweg me weer eens vergist in de route, maar die weer gevonden in Neuentempel. Het weer wordt steeds drukkender en in het westen komen dreigende onweerswolken opzetten. In Neuentempel doe ik in een schattig winkeltje boodschappen. De eigenaresse staat hier al 30 jaar achter de toonbank. In Lietzen kan ik de weg niet goed vinden. Ik vraag het aan mensen, maar dat blijken Russen te zijn, dus we verstaan elkaar niet. Dan vraag ik het aan een boer en die geeft mij uitleg. In Döbberin begint het wat te druppelen en ik ga onder een eeuwenoude boom bij de kerk zitten. Uit een bord bij de kerk blijkt dat hier nog veel meer oude kerken in de buurt staan. Het druppelen gaat over in gieten en ik trek de poncho aan en ga maar weer verder. Van het zitten onder de boom wordt je ook niet droger. In de stromende regen kom ik op de camping aan. Terwijl het nog giet bestel ik wat te eten, patat met een schnitzel en koffie na. Als ik dat op heb zet ik de tent op en ga vroeg in de zak. Morgen zien we wel weer verder.

Woensdag 9 juni.

Alt Zeschendorf - Frankfurt aan de Oder - Tiefensee.

Vanmorgen scheen de zon weer, dus besloten om weer verder te gaan. Eerst de spullen wat laten opdrogen en de schoenen in de zon gezet, ze zijn werkelijk kletsnat. Ingepakt en op weg. Ik ben nog geen tien minuten op weg op ik heb op een zandpad een ontmoeting met een troepje wilde zwijnen met jongen. Ik klik maar weer luid met mijn tong om ze te laten horen dat ik er aan kom. Ze schieten links en rechts van de weg af. Zwijnen met jongen, heb ik geleerd moet je niet onderschatten. Het zandpad is na de reen van gisteren erg modderig en stat vol plassen. Ik laveer om het één en ander heen. Mijn fiets komt er weer uit te zien als een..... Dan bereik in Frankfurt. Die stad kom ik binnen over een industrieterrein. Het fietspad is in beslag genomen door een bouwmarkt, maar ik kan nog net om de pallets heen laveren. Bij de vroegere St. Nicolaïkerk is men druk aan het vegen. Ik zet de fiets neer en werp een blik naar binnen. Totaal leeg. Een arbeider die aan het vegen is biedt mij aan om de kerk te laten zien. Mijn fiets wordt binnen ergens achter slot en

Herzlich Willkommen
in der ältesten Kirche zu
Frankfurt an der Oder

23

Freizeit- & Campingpark Helene-See

grendel gezet en ik klim over de hanenbalken en langs de klokken naar het binnenste van de zoldergewelven. Daar krijg ik zicht op oude muurschilderingen die, doordat de kerk uitgebouwd is niet meer te zien zijn. Vaag zie ik de schildering van Jezus. Vroeger zaten deze schilderingen aan de buitenkant van de kerk. Men kon dan van verre de afgebeelde heiligen in de nissen al zien. Leuk dat hij me dit allemaal vertelt. Hij is er trots op dat men deze kerk weer helemaal wil restaureren. Men is er al jaren mee bezig. De man zegt dat ik mijn fiets wel in de kerk mag laten staan terwijl ik de stad ga bekijken, aardig. Eerst loop ik naar het postkantoor, maar de brief van Jennie is er weer niet. Tegenover het postkantoor drink ik een kop koffie en eet een broodje salami. Dan dwaal ik nog wat door de stad, loop langs de Oder en sta te kijken naar de lange rij auto's die op de brug staan. De Oder vormt hier de grens met Polen, dus is het hier de buitengrens van de EEG, dus moet er gecontroleerd worden. Aan de Duitse kant staan ook veel auto's, ze worden allemaal gecontroleerd op waren. Dan haal ik mijn fiets weer op in de kerk. Ik neem met een handdruk afscheid. Bij de Bisschofsstrasse neem ik een dia, hier is immer het eindpunt van de heen route. De camping van Frankfurt ligt een eindje buiten de stad. Het begint al goed want het begin van het fietspad is geblokkeerd. Op eigen gevoel vind ik de weg. Ik heb nog geen boodschappen gedaan en onderweg blijkt het winkeltje in Lossow nog dicht te zijn. De camping ligt aan een meer en ik zet mijn tentje in het bos neer. Als ik op m'n kilometerteller kijk zie ik dat er 2019 kilometer gefietst is. Dat is zo ongeveer, want tellers tellen nooit echt goed. Het is maar een indicatie. Morgen blijf ik hier om te gaan zwemmen en kaarten te gaan schrijven.

Donderdag 10 juni .

Helenesee.

Vandaag ik het echt zo'n dag waarop niet hoeft maar alles mag. Ik was al om zes uur wakker en ben even naar de wc gegaan en heb over het stille meer zitten kijken. Het is overall doodstil Anders dan vannacht, want ik werd om half elf wakker gemaakt door een steil schreeuwende Duitsers in het toilet. Waarom die mensen tocht zo'n herrie moeten maken is mij totaal onduidelijk. Ik word om kwart voor negen echt wakker. Ik eet wat, doe boodschappen en verzet de tent naar een stiller stukje. 's middags loop ik naar de andere kant van het meer waar een naturistisch gedeelte is. De zon schijnt niet overtuigend en het water is nog te koud om erin te gaan. Ik lig er lekker en puzzel wat. 's Avonds ben ik in het restaurant van de camping een schnitzel, frites en sla gaan eten. Daarna lekker onder de douche en het thuisfront gebeld.

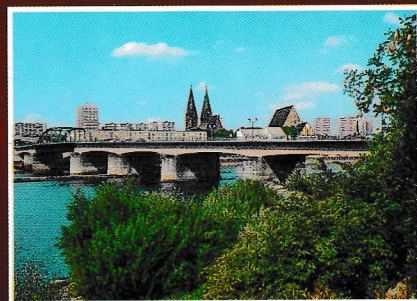
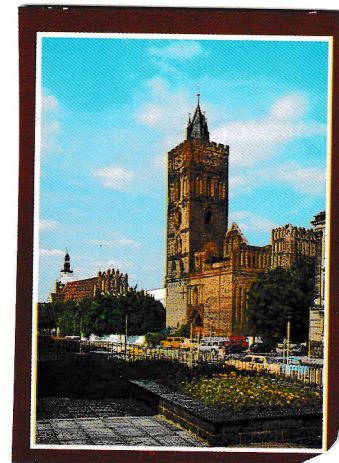
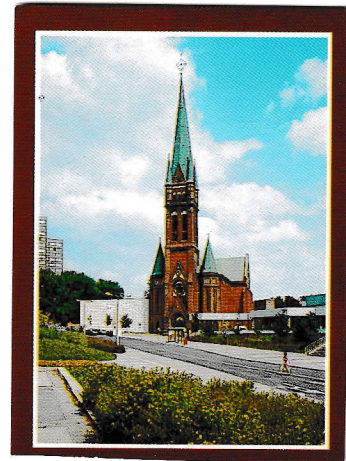
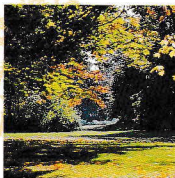
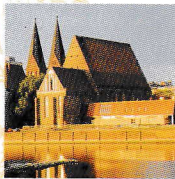
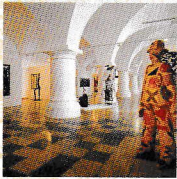
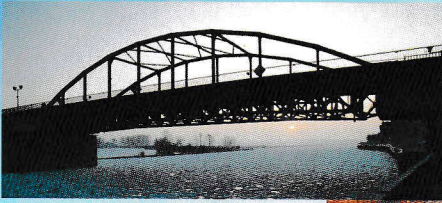
Vrijdag 11 juni .

Helenesee - Klein Köris.

Ik was om kwart voor zes wakker. Ik heb op dit andere plekje heerlijk rustig geslapen. De rommel bij elkaar gepakt en om kwart over zeven zit ik weer op de fiets. Eerst fiets ik nog langs de Helenesee, maar al gauw gaat het 't bos weer in. De route moet over het Oder-Spreekanaal en dat moet dan gebeuren met een pontje. Ik denk dat het pontje zo vroeg in de morgen nog niet vaar, dus fiets ik verder naar de volgende brug over het kanaal bij Müllrose. Dan volgt een prachtige weg met een geasfalteerd fietspad er naast door dennenbossen. Bij de brug over de Spree bij Neubrück zit ik even te genieten van de rust en de stilte. Al gauw verlaat de route de mooie geasfalteerde wegen en gaat rechtsaf een zandweg op. Gelukkig ligt er naast de weg een fietspad. Kilometerslang gaat de weg door prachtige dennenbossen. Weinig mensen kom ik er tegen. De zandweg wordt een eind

Reiseziel

Frankfurt (Oder)

FRANKFURT AN DER ODER

an deren Mittellauf am linken Ufer als Grenzstadt zu Polen gelegen, 80 km östl. v. Berlin, entstand im frühen Mittelalter am Kreuzungspunkt wichtiger Handelsstraßen zwischen Schlesien und den Ostseeländern. Schon 1201 mit Markt- u. Stadtrecht versehen, einmal 1226, dann 1253 unter askanisch-brandenburg. Herrschaft erneut gegründet u. planmäßig ausgebaut. Rasch aufblühend, trat die Stadt 1368 der Hanse bei; 1369 Einrichtung der Münze. Als Messestadt bis ins 18. Jh. bedeutend. 1506 Gründung der 1. brandenburg. Universität, der Viadrina, an der u. a. Alex. u. Wilh. v. Humboldt u. Heinrich v. Kleist studierten. Im 18. Jh. preuß. Garnison- u. Beamtenstadt, 1815 Sitz der preuß. Bez. Reg. Neumark-Niederlausitz. Im 2. Weltkrieg stark zerstört, in der ehem. DDR-Bezirksstadt, seit d. 3.10.1990 Teil des Bundeslandes Brandenburg.

verderop een keien weg, dus dat wordt weer hobbelen. In Baad Pieskow doe ik wat boodschappen, onder andere een naar later blijkt een beschimmeld brood, wat nog niet eens over de datum is. Bad Saarow is een echt Kuhrort. Je ziet er oude mensen langs het meer flaneren. De wegen worden hier ook opgeknapt en er wordt riolering aangelegd, dus ik moet m'n weg maar weer proberen te vinden. Ik zit even aan het meer waar allerlei schepen varen. Storkow is het Slavische centrum van de streek, tenminste dat zegt het boekje. Ik merk alleen dat de namen van de straten Slavisch aandoen en de dorpjes veel namen hebben die op ow, in of os eindigen. Dan volgt er een voetgangersbruggetje over een kanaaltje. Ik haal de tassen van de fiets en sleep alles naar de overkant. Een mevrouw met een boodschappentas op wieltjes zit vast. Één van de wieltje zit onder een trede vast. Ik help haar terwijl een ander vraagt of al die tassen wel op mijn fiets passen. Even verderop zie ik een fietsenmaker. Ik loop naar binnen en vraag of de man even naar het balhoofd van de fiets wil kijken. Dat zit muurvast, maar hij ziet dat er twee spaken los zitten van het achterwiel. Hij zet ze vast en ik concludeer dat dat gebeurd moet zijn op de dag dat m'n spatbord ook loszat. Er is misschien een tak tussen de spaken gekomen. De man vraagt wat de fiets gekost heeft en hij steekt zijn bewondering niet onder stoelen en banken. Ook is hij verbaasd te horen als hij hoort hoe lang ik al op weg ben en hoe ver ik gefietst heb. Kettingspray heeft hij niet. Hij wenst me nog een goede tocht en vrolijk ga ik weer verder, maar dat duurt niet lang, want de weg is verderop weer eens opgebroken. Ik kan er zelfs met de fiets niet door. Een man legt me uit hoe ik verder moet. Dan volgt er weer een asfaltweg, heerlijk na al dat zand en al die keien. In Kolberg aan een meertje eet ik mijn boterhammetje op, terwijl ik zit te luisteren naar een gids die aan bejaarden op uitstapje, iets vertelt over het monster van het meer. Dat is een één of andere vis, die een schone jonkvrouw in het water heeft getrokken. De mensen hangen aan zijn lippen. Dan gaat het weer verder, door bos, bos en nog eens bos. In Köris zoek ik een winkeltje op, maar gaat pas om drie uur open, dus zet ik de tent maar eerst op. Als ik op de camping kom constateert de eigenaresse dat er een wielrenner bij haar komt kamperen. Ik krijg een rustig plekje op een stukje gras.

Zaterdag 12 juni.

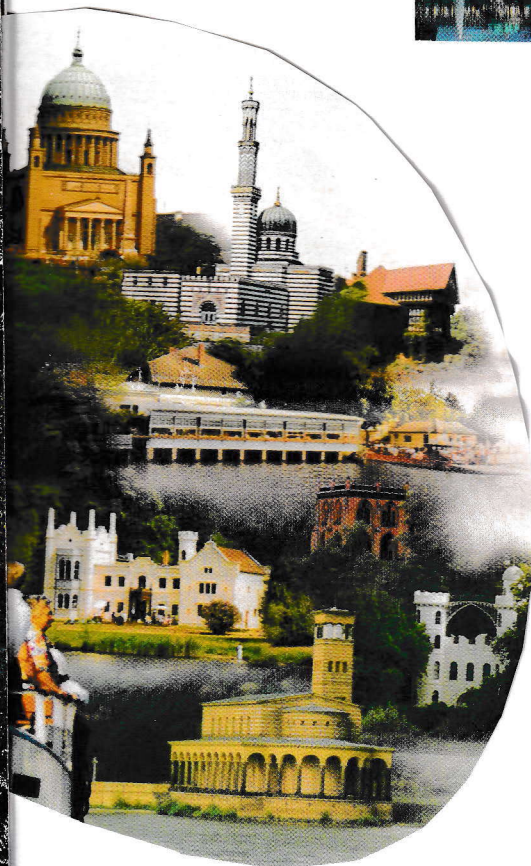
Klein Köris - Flottstelle.

Om half zes ben ik al wakker. Als ik de tent opendoe zie ik dat het mist. Dat heb ik op deze tocht nog niet meegemaakt. Ik hark de spullen bij elkaar, reken af en zit om half acht op de fiets. 't Is fris, dus trek ik de regenjas maar aan. In Grosz Köris blijkt een kleine supermarkt te zijn, maar ik heb nog niets nodig, trouwens hij is nog dicht. Dan volgt er een heuvelachtige bosweg naar Egsdorf. Daar zie ik twee oude mensen achter een kruiwagen lopen. Ze zijn er vandaag ook vroeg bij om naar de volkstuin te gaan. Dat zie ik onderweg wel meer, oude vrouwtje die met een fiets of een kruiwagen ergens naar toe gaan. Het is een ouderwets gezicht. Het is een tafereeltje uit de jaren 50. In Sperenberg doe ik wat boodschappen. Ik merk dat hier nog iets te zien is van het oude Oost-Duitsland, vervallen huizen, slecht in de verf en slechte wegen om maar wat te noemen. Omdat het zaterdag is zijn de wegen erg stil en er is al helemaal geen vrachtverkeer. Daarom besluit ik de grote weg te houden. Even voor Lüderrshof kondigt men een weg afsluiting aan. Dat zal wel meevallen, dus ik ga gewoon verder. Waar de afsluiting is, kom ik nooit te weten, of het moet de tunnel zijn die men in Trebbin onder het spoor aan het bouwen is. Met veel gescharrel zie ik een voetgangers tunnel en kom zo aan de andere kant van het spoor. Daar doe ik boodschappen in een Sparwinkeltje met aardige mensen. Morgen is het zondag, dus moet ik voor twee dagen eten halen. Het echtpaar van het winkeltje kent een paar woorden Nederland. Dat hebben ze opgepikt van vakanties in Oostenrijk. Even voor

Welkom in parken en tuinen tussen gisteren en morgen

21 april tot 7 oktober 2001

EINZELFAHRT STANDARD

Preis (DM): 12,90
Preisstufe: P3
13.06.99 09:19 511 33005

Gültig für 60 Minuten in:
Potsdam ABC

Weisse Flotte Potsdam

Große Inselrundfahrt
ca. 4 Stunden 21,00 DM
Wannseerundfahrt
ca. 2,5 Stunden 15,50 DM
Schlösserrundfahrt
ca. 1,5 Stunden 13,00 DM
Rundfahrt
Kurfürstliches Caputh
ca. 1,25 Stunden 12,00 DM
Havelseerundfahrt
ca. 3 Stunden 16,50 DM

Der Inhaber dieser Karte
erhält 10% Rabatt

Kundenservice:
Lange Brücke
Tel.: 0331/27592-10 u.-20
Fax: 0331/291090

Stadt & Schlösser Rundfahrt mit Führung im Schloß Sanssouci

11 Uhr Abfahrt am Filmmuseum, Breite Straße
(Ende ca. 14.15 Uhr am Luisenplatz)

Preis: 39 DM

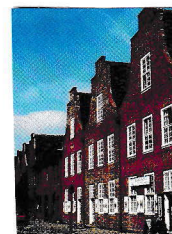
Datum: 13. Juni 1999

POTSDAM
INFORMATION

NC

6995

Tel. 0331/27558-0 oder -77

Glau eet ik aan de rand van het bos mijn boterhammetjes op. Glau zelf is een naargeestig oord, waar een voormalige kazerne van de Russen staat. Vervallen en met ingegooide ramen. Oude glorie, maar het ziet er nu wel erg luguber uit. De grote muur die om het complex heen staat tracht nog iets te verbergen, hetgeen niet erg lukt. Tussen Blankensee en Stücken heb ik het idee dat ik ergens in het vlakke Nederland fiets, sloten en veel riet. Het is zaterdag en dan zijn in Duitsland de winkels 's middags gesloten. Wat ben ik blij dat ik voor twaalf uur eten heb ingeslagen. Even voor Seddin zit ik op een bankje wat koekjes te eten en dan zie ik dat er weer spaken van het achterwiel loszitten. Ik draai de spaken weer aan en daarbij verbuigt de standaard. Wat een gedoe. De onderkant van de standaard is alleen maar een hol pijpje, dat kan de zware fiets niet overeind houden. Ik buig de boel weer recht en ga ietwat balend verder over een mooi fietspad naar Neu Seddin. De camping in Flottstelle ligt erg mooi aan de Schielow See. Het is een rustige privé camping waar ik door een enthousiaste Platzwart wordt ontvangen. Ik zet m'n tentje aan het water neer en krijg allerlei informatie over Potsdam, de plek waar het keizerlijk paleis en het paleispark Sanssouci ligt. Ik kan er met de bus naar toe, dus mooier kan het niet. De prijs van de camping is erg laag, 16 DM voor twee nachten.

Zondag 13 juni.

Flottstelle is een ideaal uitgangspunt om Potsdam te gaan bezoeken. De bus stopt voor de camping, dus beter kan het niet. Als ik in Potsdam ben ga ik eerst naar het VVV-kantoortje en koop een kaartje voor een rondrit met de bus door de stad. Daarna ga ik bij de haven bij de Havel een plekje in de zon uitzoeken. Met koffie en koekje geniet ik van alles wat om mij heen te zien is. Om kwart voor elf vertrekt de bus. Het is voor het eerste dat ik met een bus een rondtoer door een stad maak, en al zittende en kijken vind ik het een steeds beter idee. De bus rijdt eerst langs het Hollands Viertel. Dat is zo genoemd omdat Hollandse kooplieden deze wijk van Potsdam hebben gesticht. Er hangt wel een Hollandse sfeer in de straten. Dat merkt ik vooral als ik 's middags nog wat rondwandelen door de straten. Dan gaat de bus verder naar de Gelinckebrug. Deze brug was de plek waar veel spionnen werden uitgeleverd tussen oost en west in de tijd van de "Koude Oorlog". Aan de kleuren van de brug is dat nog te zien. Het Russische deel was ook groen geverfd maar net een andere kleur groen dan het deel van de brug dat in het westelijk deel van de stad lag. Zo is toch nog iets te zien van de vreselijke tijd. Het deel waar de bus nu doorheen rijdt was vroeger en spergebied. De Russische geheime dienst deel hier vroeger de lakens uit. Veel huizen zijn gevorderd en nu probeert men de oude eigenaars weer terug te vinden. Als die gevonden zijn komt het proces opgang van opknappen, restaureren, tenminste als er geld is. De bus gaat ook langs de kazerne van de Russen en het gebouw van de vroeger Stasi, de geheime dienst van de DDR. In Potsdam is ook nog het oude Russische Viertel, waar oude houten huizen staan. Je waant je ergens op het Russische platteland. Daarna rijdt de bus door het park Sanssouci, het paleis dat in 1744 gebouwd is door keizer Frederik de Grote. Het was een paleis waar geen vrouwen welkom waren. Eerst wandelen we wat door de prachtige tuin, waar mooie planten en beelden staan. Daarna gaan we het prachtige paleis in. Op je gewone schoenen mag je daar niet lopen, we krijgen dus een soort sloffen aan waarmee we over de parketvloeren kunnen lopen, beter gezegd kunnen schuifelen. Het paleis is grotendeels in Rococo-stijl gebouwd. Vel bladgoud en veel schilderijen. Heel erg groot vind ik het niet, want het heeft maar één verdieping. In de muziekkamer van Frederik lag zijn fluiten stond het clavecimbel waar Bach, Mozart en Carl Philippe Emmanuel Bach op hadden gespeeld. Daarna lopen we nog wat door het park. Op het terrein staat de Federichs-circa, waar ik ook nog even een blik in werp. Daarna kon een ieder zijn eigen weg gaan. Ik bekijk de Brandenburger Tor en loop daarna de grote winkelstraat van Potsdam in. Ik koop daar een broodje Kebab, had ik nog nooit gegeten,

35

SEECAMP „malge“

Siegel des Domkapitels 14. Jh.

Domstift / Dommuseum

Burghof 11 · 14776 Brandenburg an der Havel

Eintrittskarte DM 5,00

Öffnungszeiten:

Montag - Samstag 10 - 16 Uhr, Sonntag 11 - 16 Uhr

Führungen nach Voranmeldung unter
Telefon 0 33 81 / 20 03 25 o. 22 43 90

*

01588

maar is toch wel lekker. Daarna loop ik terug naar de bus en schrijf nog wat kaart die ik op de bus doe. De hele dag is het prachtig weer geweest en heb heerlijk wat aan gescharreld.

Maandag 14 juni

Flottstelle - Breitlingsee

De beheerster van de camping kwam mij om half acht vertellen dat het hek van de camping op was gemaakt. Dat vond ik heel aardig van haar. De route gaat eerst over de weg en daarna langs een soort fietspad langs de Schwielow See. Ik fiets er eigenlijk bijna helemaal omheen, want als ik de binnenlanden in ga, zie ik de camping waarvan ik ben vertrokken alweer bijna liggen, aan de overkant dan. Dan komen weer de vervloekte betonplaten. Na Bliesendorf verandert de weg in een zandweg, waar een riant fietspad langs loopt. De twintigste eeuw is haast weg, want ik zie alleen maar bos en nog eens bos. Halverwege duiken er een paar tunnels op van een één of andere snelweg. Je waant je ergens in Drente, maar dat heb ik al eens eerder verteld. In Lehnin staat een voormalig klooster van de Cisterciënzers dat gesticht werd door Otto 1. Het klooster is nu in gebruik als ziekenhuis. Het kloosterkerkje staat open en ik ga er even naar binnen. Het is er doodstil. Volgens het routeboekje is dit kerkje één van de eerste bakstenen gebouwen in Duitsland. Om even voor half twaalf fiets ik Brandenburg binnen. Ik heb al van veel mensen onderweg gehoord dat Brandenburg een lelijke stad is. Ik ben benieuwd. Eerst doe ik wat boodschappen voor de avond, want je kunt niet weten of er nog zo'n gelegenheid zich aandient en dan dwaal ik door de stad. De Katharinenkerk vind ik heel mooi van binnen en dan ga ik naar de Dom die ik ook mooi vind. Het Dom museum is nog veel mooier, want je vindt er oude handschriften van 1000 jaar geleden waarin je kunt lezen over het ontstaan van Brandenburg. Bij de Dom ligt een restaurant. Daar drink ik koffie en eet een Hawaiï-tosti. Lekker. De straten in Brandenburg zijn verschrikkelijk, kinderkopjes en nog eens kinderkopjes. Ik probeer de ergste hobbels te ontwijken door zoveel mogelijk op de weg te fiets waar hier en daar wat asfalt ligt. Toch is het geen pretje. In de Altstadt vind ik het Alststadt raadhuis, waarvoor een Rolandsbeeld staat. Net zo'n soort beeld als ik in Bremen ook heb zien staan voor het raadhuis. Dit beeld is echter veel en veel kleiner. Toen verder naar de Gotthardkerk. Die is open en bij de ingang zit een vrijwilligster. De kerk is heel erg mooi versierd met allerlei oude muurschilderingen. Ik dwaal door de kerk en maak allerlei dia's. Als ik uitgekeken ben sta ik nog een hele tijd te kletsen met de vrijwilligster. Ze heeft hier een gesubsidieerd baantje, maar volgend jaar is het geld op en dan is het gedaan met haar baantje. Ze wil ook alles van mij weten, hoe ik de was doe, wat ik eet onderweg, hoe oud ik ben. Met moeite neem ik afscheid en scharrel de stad uit op weg naar de over de Havel. Bij de pont zie ik dat de installatie erg verroest is, ik vrees dus dat de pont niet meer vaart. Aan een jongetje vraag ik of de pont nog wel bestaat. Al twee jaar niet meer meneer zegt hij. Dat betekent 4 kilometer dus terug en dan bij kilometer 107.01 de weg blijven volgen en proberen dan bij de andere steiger van de pont te komen. Ik heb wel voor heter vuren gestaan en er staan borden op een geven moment met de aanduiding: Freizeitpark Breitlingsee, dus dat kan niet missen. Na een tijdje zit ik even wat uit te rusten bij een zwemplek aan het meer. Ik kijk, maar kan de overkant niet zien waar ik al eerder heb gestaan. Een stukje verderop zet ik m'n tentje aan het water neer. Als ik even met de beheerster praat hoor ik dat Rob en z'n vrouw uit Middelburg hier ook langs zijn gekomen. Ze zijn hier alweer 6 dagen weg. Ze dachten dat ik veel sneller zou fietsen. Mooi niet dus.

Dinsdag 15 juni.

Breitlingsee - Wischer.

Om 5 uur staat de zon alweer te schijnen. Als naar het toilet loop, zie ik dat er mistflarden boven het water hangen. Om acht uur zit ik weer op de fiets, nadat ik de magneetkaart had ingeleverd. Het valt me steeds weer op dat de campings in het voormalige oosten van Duitsland er moderner uitzien dan in het westen. Gloednieuwe toilet gebouwen en magneetkaarten om de deuren van het toiletgebouw te kunnen openen. Voor veel van die kaarten moet je een borgsom betalen. Meestal heb ik daar wat moeite mee, want ik wil 's morgens meestal vroeg weg en dan is de receptie nog niet open. Hier heb ik zonder borg een kaart gekregen, heel aardig. Als ik de kaart inlever bij het winkeltje, wil men mij de borg uitbetalen. Dat gaat me te ver en ik zeg dat ik geen borg heb hoeven te betalen, dus ook niet terug hoeft te krijgen. Eerst gaat de route langs het meer en dan verder over goede asfaltwegen. Pas als ik naar Neu Plaue wordt het weer een zandweg met eerst een fietsstrook dan daarna weer half hard zand. Er wordt aangegeven dat er onderweg nog een zwemplekje is, maar dat kan ik helaas niet vinden en het zonnetje schijnt nog wel zo lekker. Af en toe gaat de route zelf dwars door graanvelden. De weg is dan niet meer dan een graspad, waar je goed moet opletten. Langs dat graspad staat een soort uitkijktoren. Ik stop en beklim de toren. Zo heb ik een aardig uitzicht over de omgeving. Als ik daar zo zit zie ik in de verte een ree door het graan lopen. Het heeft niets in de gaten, ik zit zeker boven de wind. Jammer m'n fototoestel zit beneden in de fietstas. Als ik dat gepakt heb is dat ree natuurlijk al lang weg, dus blijf ik maar zitten. Bij Neunklitsche zit ik even bij een oud kerkje in de schaduw van een boom. Dan gaat het weer verder. Het is warm en ik let even niet op en moet dan even heel goed zoeken naar de weg. Bij een grafheuvel midden in het bos op een bankje met een afdakje voor de regen eet ik om kwart over elf m'n boterhammetjes van gisteren op. Terwijl ik daar zo midden in het bos zit, komen er drie auto's en één brommer voorbij. Het is hier druk. Glijdend en schuiven over de zoveelste zandweg bereik ik de asfaltweg die naar Tangermünde gaat. Het is een drukke weg met veel verkeer, waar links van de weg een soort fietsstrookje ligt. Tangermünde is van ver te zien en het stadje heeft een mooi silhouet. Als ik in Tangermünde rondfiets vind ik het stad helemaal een schoonheid. Mooie huizen een mooi raadhuis en een mooie kerk. Alles is heel goed bewaard gebleven. De poorten liggen rondom de stad, heel fraai. Vooral de stadspoort die steil afdaalt naar de rivier is heel mooi. Door de poort heb je omhoog een mooi gezicht op de kerk. Op een terrasje bij het raadhuis ga ik even zitten en stel een koffie met een vlaai. Aan de dienstster vraag ik of ze een foto van mij wil maken terwijl ik lekker in de schaduw van mijn koffie zit te genieten. Dat wil ze. Naast de kerk is nog een Burgplatz waar je een mooi uitzicht hebt op de Elbe en de omgeving. Op weg naar de kerk zie ik dat er een fietsenmaker is. Ik ga er naar binnen, koop daar een bus met siliconenspray voor de ketting en vraag of hij een standaard voor de fiets heeft, want degenen die ik in de buurt van Frankfurt aan de Oder heb gekocht is niet bestand tegen het gewicht van mijn fietstassen. Ik probeer ze allemaal uit en koop er weer eentje. We kletsen over Nederland en over fietsen en over mijn tocht. Daarna ga ik naar de kerk, die wel mooi van binnen is, maar ik maak er geen dia van. Vooral de schildering op het balkon zijn erg mooi, maar daar blijft niets van over op een dia. Dan scharrel ik de stad weer uit en zet in de buurt van Arnim de tent op een camping aan een meertje neer. Het water van het meertje is nog erg koud ondanks al die warme dagen, dus kijk ik maar wat over het water.

Woensdag 16 juni.

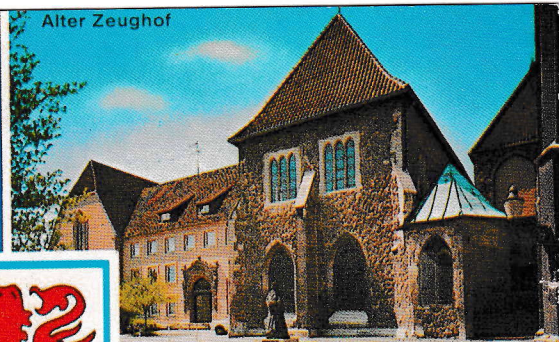
Om half negen zit ik weer op de fiets. Ik ga weer terug naar de plek waar ik de route gisteren heb verlaten. Via en grindweg kom ik in Stendal. Ook hier staat een groot Rolandsbeeld voor het raadhuis. Het beeld wordt gerestaureerd dus maak ik geen dia. Bijna alles is nog dicht omdat het nog zo vroeg is. Daarom ga ik een winkelcentrum opzoeken om mijn boodschapjes vast te doen. Aan een man die aan het vegen is bij een benzinepomp

vraag ik de weg. We raken met elkaar in gesprek en hij vertelt dat hij met dit vegen zo'n 260 DM verdient, net genoeg om met z'n auto te kunnen rijden. Vroeger zat hij in het leger, maar met de val van de DDR was dit leger niet meer nodig en werd hij werkeloos. In het moderne winkelcentrum denk ik nog eens na over zijn woorden. In dit centrum is nu werkelijk alles te koop. Zouden de DDR-burgers van vroeger, die veelal werkeloos zijn dit nu allemaal kunnen kopen met hun kleine uitkering. Ik vraag me voor de zoveelste keer af of de Wende nu echt zoveel goeds heeft opgeleverd. Met de tassen vol ga ik verder. Nu volgen wat goede asphaltwagen door uitgestrekte graslanden waar de boeren druk aan het hooien zijn. Het is prachtig weer en het zonnetje staat lekker aan de hemel. Als is bij de Elbe ben dan meer eens kijken of er een zwemplekje te vinden is. Dan gaat het weer verder door het bos. De wegen door het bos zijn hier ook nog erg nat, dus kies ik voor het alternatief en zoek de Elbe op. Als ik door het dorpje Bittkau fiets zie ik een monument voor de verdronken zeelieden. Het dorpje ligt ook aan de Elbe. Via mooie geasfalteerde wegen die afwisselend wat uitzicht bieden op de Elbe zijn kom ik in Bertingen. Even voorbij Bertingen aan een oude Elbe strang vind ik een heerlijk zwemplekje in de zon. Ik glijd daar het water in en laat me weer opdrogen in de zon. M'n boterhammetjes smaken weer heerlijk. In Rogätz koop ik nog wat yoghurt en een sinaasappel en ontmoet op de moderne pont ook nog drie andere fietsers. Zij mogen 5 dagen van hun vrouwen met de fiets op weg. Ik denk dat ze de Elbe-tocht fietsen, want ze zijn in Magdeburg begonnen. Dan volgt weer een mooi stuk fietspad. Ik zet m'n tentje neer op de camping van Biederitz. Een plek die ieder jaar met hoog water moet worden ontruimd. Een erg simpele maar dure camping.

Donderdag 17 juni.

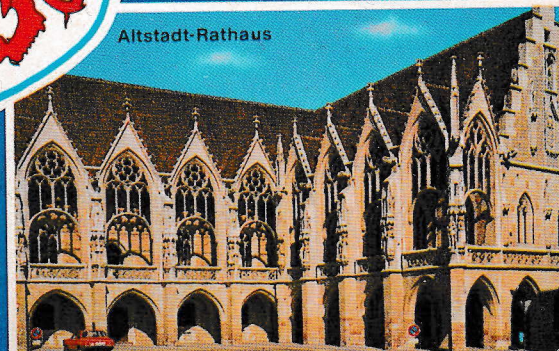
Biederitz - Rábke

In Magdeburg wordt de Floriade gehouden. Ik kijk er dus helemaal niet vreemd van op dat het fietspad langs de Elbe en het terrein van de Floriade op een gegeven moment is afgezet. Toch vind ik mijn weg en kom bij de kerk in de stad. De reusachtige gotische Dom staat ongenaakbaar op het plein. Het is nog vroeg, dus ook hier is alles nog dicht. Op het marktplein wordt de markt opgebouwd. Ik doe in de super in de buurt van de markt wat boodschappen en fiets de stad uit. Ik let weer eens even niet op en kom uiteindelijk op de camping van Jellersleben terecht. Daar scharrel ik wat over de camping en kom op de dijk terecht van het Weser-Elbe-Kanaal. De dijk ligt hoog boven de omgeving, dus ik moet aardig klimmen en duwen aan de fiets om boven te komen. De weg die langs het kanaal ligt is lang en recht, maar met de wind achter gaat het riant verder. Als ik naar het westen kijk zie ik donkere wolken hangen. Ik vind dat het ook wat benauwd weer is. Bij Haldensleben verlaat ik het kanaal en stijg langzaam maar zeker de heuvels in. Heerlijk weer eens wat anders dan zand en keien. Bij een meertje kom ik om elf uur al aan. Het is er heerlijk rustig en ik besluit eerst maar eens wat te gaan zwemmen. Terwijl ik me laat opdrogen eet ik wat. Om half één ga ik weer verder. Doordat heuvels verschijnen vind ik het landschap veel leuker. Ik zie kastelen en dorpjes boven op de heuvels liggen en dat is toch weer een ander gezicht. In Altenhausen fiets ik een rondje voor het kasteel. Voor het kasteel staan kinderen die een paardrij-cap op hebben. Ze zijn hier zeker op vakantie en gaan vandaag zeker paardrijden. Het is een vrolijk geroezemoes van kinderstemmen. Na Bregenstedt, wat beslist geen stadje maar een gehucht is, kondigt de wegbeheerder aan dat er "Vollsperrung" is. Zo als gewoonlijk trek ik me daar niets van aan. De weg is heerlijk rustig en de vollsperrung is niet meer, dan dat men ergens aan de weg wat aan het prutsen is. Ik kan er met gemak voorbij. Zo kom ik in Beendorf. Dat was vroeger het laatste dorp voor de vroegere grens tussen Oosten en West. Voorbij Beendorf op de plaats van die voormalige grens staat een gedenksteen. Het is een grote steen met de tekst: Wiedervereinigung. Ik ga

Das schöne

Braunschweig

in de schaduw van een boom zitten. Links en rechts liggen de betonplaten waarop de grenswachten hun werk deden. Dan komen er 3 mannen op mij af die het gras aan het maaien zijn. Ze hebben kennelijk zin in een praatje. We praten over mijn tocht en de grens. Één van hen is in Apeldoorn geweest in een hotel en heeft de Keukenhof bezocht. Hij vond het allemaal erg mooi. Ik vind het een heel mooi moment dat wij hier met z'n vieren in vrijheid kunnen zitten, waar vroeger geen vrijheid van meningsuiting en reizen was. Op een bepaald moment komt zelfs een streekbus voorbij. Dat geeft echt wel aan dat er nu geen grenzen zijn, hoewel Dan ga ik verder en aan de weg op die plek kan ik zien dat de weg die vroeger in West-Duitsland lag hier ook zijn einde had. Helmstedt is in vergelijking met die voormalige Oost-Duitse steden een verademing. Er wordt nu eens niet aan de weg gewerkt. Via de stadswal kom ik de stad binnen. Ik loop naar de markt en maak wat dia's. Dan loop ik naar het Juleum. Het is een prachtig huis waar een museum in is gevestigd. Dat zal wel, maar ik vind de buitenkant erg mooi. Trapgevels en prachtige beeldhouwwerken van allerlei figuren staan boven de deuren. Ik moet nog 17 kilometer verder en dat moet tocht lukken. Het is echter wel warm en ik kan merken dat ik wel 100 kilometer vandaag achter de wielen heb liggen. Ik zet de tent neer op een open grasveld bij het plaatsje Rábke. De lucht begint te betrekken en de wolken die ik al lang geleden in het westen heb zien hangen ontlasten zich nadat er eerst een frisse wind heeft gewaaid.

Vrijdag 18 juni.

Rábke - Dernenburg.

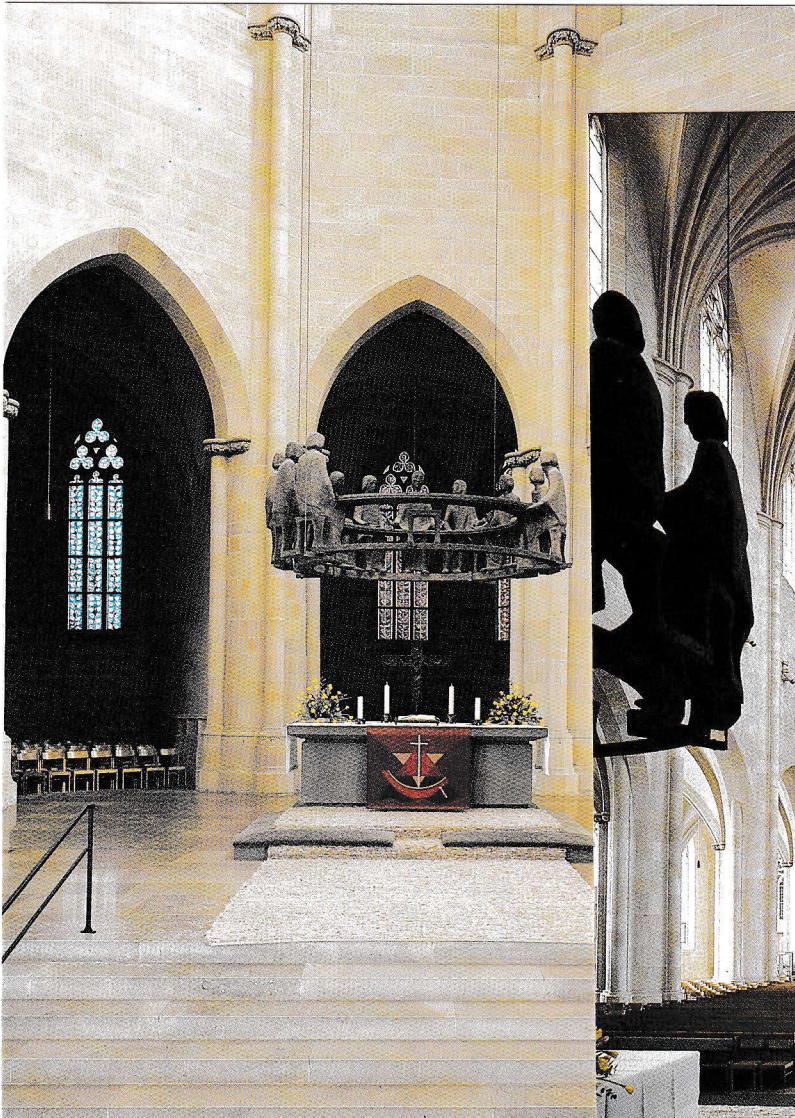
Vannacht heeft het behoorlijk geregend. Ik was om half vijf al wakker en moest vreselijk schijten, aan de dunne. Waarvan weet ik niet maar het is zo. Ik kruip de zak weer in en om 7 uur word ik echt wakker. Om half negen zit ik op de fiets. Ik zoek de route weer op en via een grindweg door het bos stijg ik langzaam maar zeker omhoog. De bosweg is modderig na al die regen, dus neem ik de alternatieve route. Die gaat ook door het bos, maar niet over modderige bospaden. Het is een stuk kouder dan gisteren, dus ik trek de regenjas maar weer eens aan. Mooi hoor al die heuvel, je kunt tenminste weer eens ergens tegenaan kijken. In een lange afdaling gaat het naar Erkerode. De wind waait stevig uit het noordwesten, dus heb ik hem een beetje tegen. Het is heel ander weer dan gisteren. Dan volgt een wat kale vlakte naar Wolfenbüttel. Na Stockheim volg ik het riviertje de Oker. Dat pad gaat tot bijna midden in de stad Braunschweig. Daar kijk ik rond op de Burchtplatz en stal mijn fiets in de kerk. Het oostelijk gedeelte van de Dom is nog in de oorspronkelijke staat gebleven. In de kerk staat een zevenarmige kandelaar, die hoogstwaarschijnlijk geschonken is door Hertog Heinrich der Löwe. Naast de kerk staat de oorspronkelijke Romaanse Burcht Dankwarderode. Deze plek was de residentie van Heinrich. Op het plein staat het eerste vrijstaande standbeeld van Duitsland, de Braunschweiger Burglöwe. Het plein wordt geflankeerd door allerlei vakwerkhuisen. Dan ga ik op een terrasje zitten en bestel koffie en een Herrensandwich. Die sandwich bestaat uit een Schweineschnitzel, brood, champignons, sla en gesmolten kaas, heerlijk. Terwijl ik zit te eten spreek iemand mij weer aan. Ik heb zo half en half het idee om nog maar een dag of wat te fietsen en dan de trein naar Nederland te nemen. Dat verg voorbereiding, dus zoek ik een boekwinkel op en koop daar wat fietskaarten. Op de camping zal ik eens kijken hoe ik één en ander in het vast zal gaan gieten. Na Braunschweig volgt een wat kale vlakte waar erg veel suikerbieten groeien. Bij Lengede staat zelfs een grote suikerfabriek. In Lesse koop ik nog wat koeken en rijdt verkeer. Maar ook nu weer merk ik dat de route die ik nu neem ook mooi is, maar wat meer omhoog gaat. De camping bij Dernenburg ligt vlakbij de snelweg. Ik sta op een mooi plekje aan een meertje, waar rode en roze waterlelies in bloeien. De camping is heel erg vol. Er staan Nederlanders uit Groningen die met caravans op de terugweg zijn met

St. Michaelis Kirche (Hildesheim)

St. Andreas Kirche (Hildesheim)

naar Nederland. Ik sta onder een boom, eet mijn gekochte koek en ben blij dat ik geen caravan heb.

Zaterdag 19 juni.

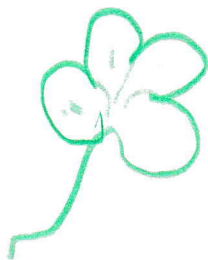
Derneburg - Hildesheim.

Om even over zeven zit ik weer op de fiets. Het is koud maar de hemel is wel open. Langs het oude kasteel waaromheen allerlei visvijvers liggen. Dan via een weg dwars door het bouwland waar graan staat te groeien naar Hocklen en Düngen. Ik vind de wind koud en die komt ook nog uit het noordwesten. Langzamerhand krijg ik wat pijn op de borst. Even voorbij Itzum zit ik langs de kant van het fietspad met m'n hoofd tussen de benen. Wat er aan de hand is weet ik niet, maar het is niet goed. Ik probeer niet in paniek te raken en besluit terug te fietsen. Omdat het wat beter gaat doe ik dat toch niet en ga verder. Als ik in Hildesheim ben vraag ik aan een oude man of er in de buurt ook een dokter is. Hij zegt dat ik maar beter naar een ziekenhuis kan gaan. Hij wijst me de weg naar het Städtische Krankenhaus. Bij een monument ga ik even op een muurtje zitten en probeer weer wat adem te krijgen. Dan klim ik weer op de fiets en rol al freewheelend de Notafname van het ziekenhuis binnen. Ik vertel mijn verhaal en binnen vijf minuten lig ik op de intensive care.

Besluit.

Het eind van de tocht is dus in het ziekenhuis van Hildesheim. Daar ben ik binnenste buiten gekeerd. Een angina pectoris werd geconstateerd en de dokters prezen mij omdat ik zo goed naar mijn lichaam had geluisterd. Gelukkig kwam mijn vriendin uit Nederland over om mij bij te staan. Dat is ook werkelijk fantastisch gelukt. Na een week zijn we met z'n tweeën met een taxi naar Nederland gegaan.

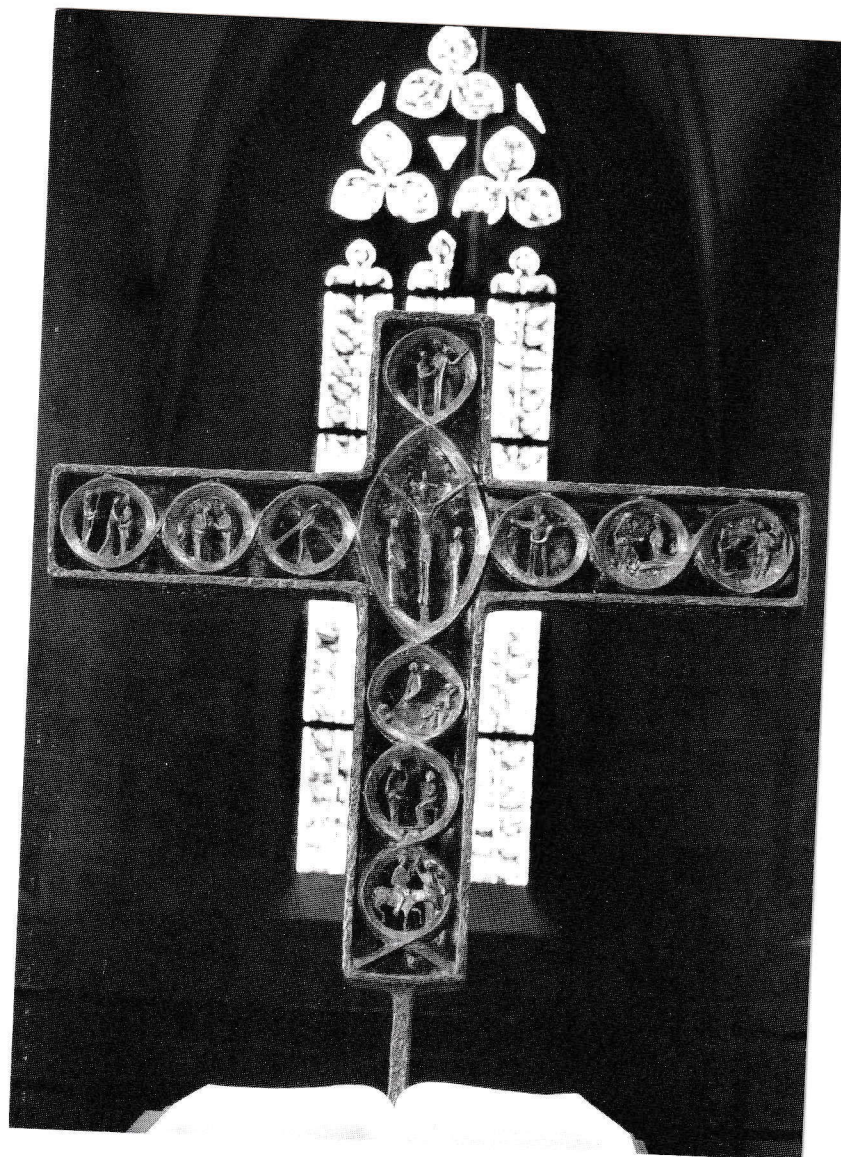
PENSION
ZUM
KLEE T: 83685

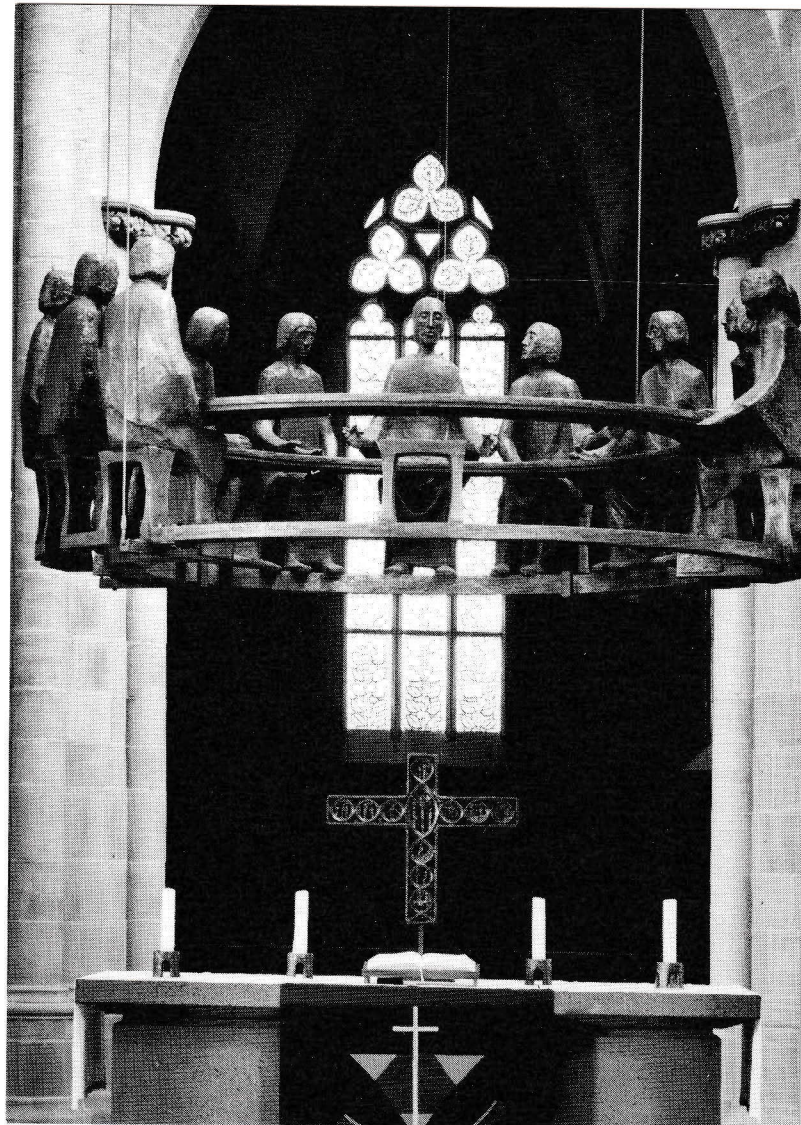

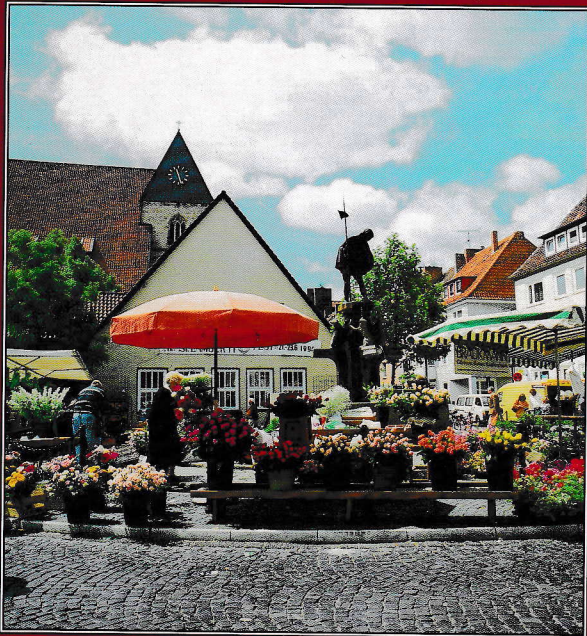
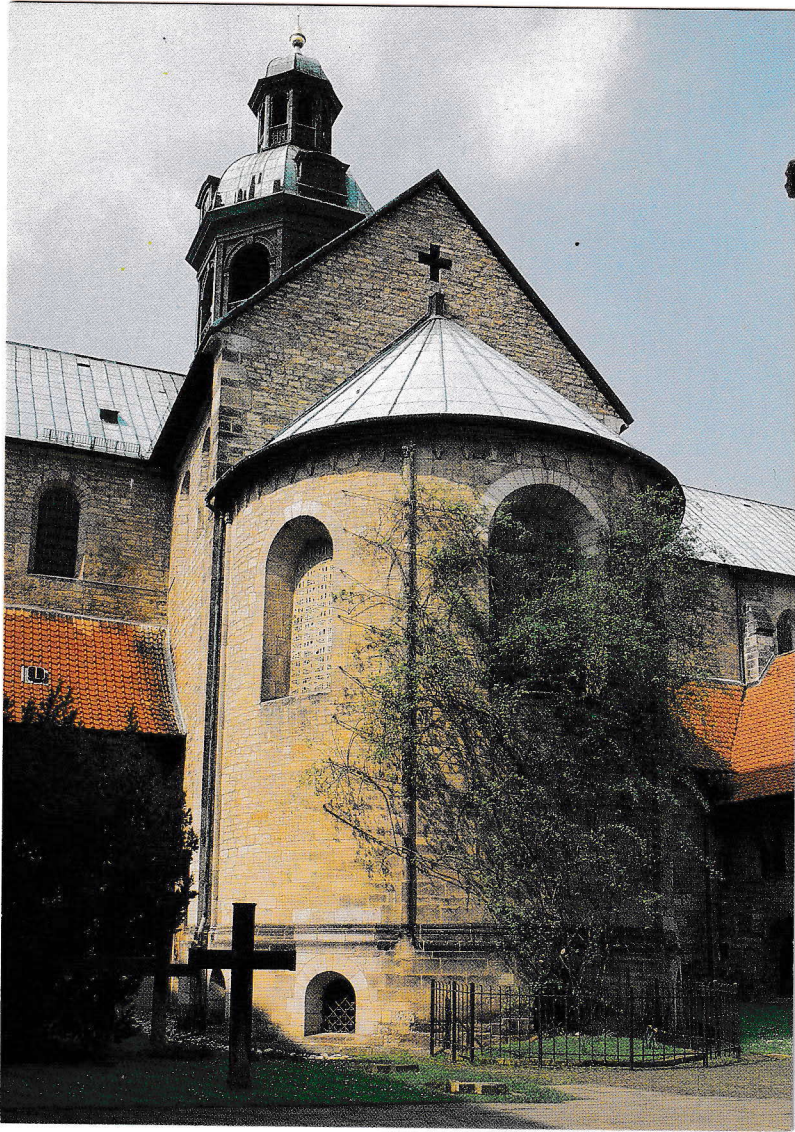
Hotel - Gasthof
„Zum Klee“

Renatastr. 4
31134 Hildesheim
tele/ 05121/83685

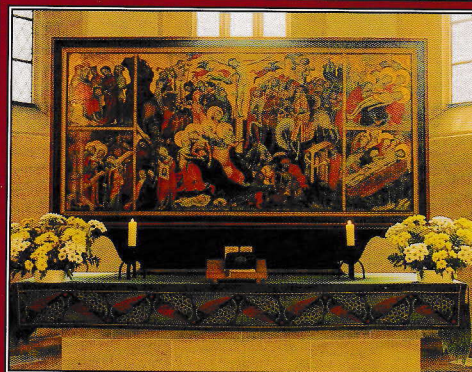
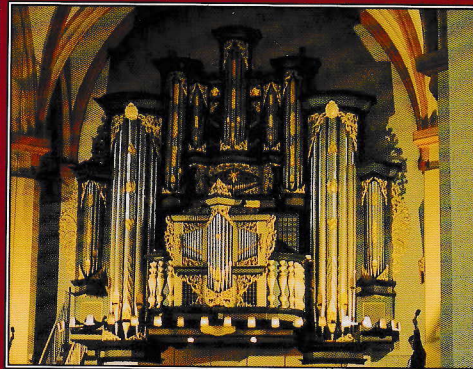
Adres ziekenhuis:
Weinberg I
Hildesheim

*St. Lamberti Kirche
Hildesheim*

Hildesheims Tausendjähriger Rosenstock

Die Legende erzählt, daß Kaiser Ludwig der Fromme in der Nähe von Elze - und zwar dort, wo heute Hildesheim liegt - dem Waidwerk nachging. Er ließ auf einem Hügel im Walde sein Zelt aufschlagen, um der heiligen Messe beizuwohnen. Zu dieser waren Reliquien aus der höfischen Kapelle mitgenommen worden.

Als der Kaiser nach seinem Hofe zurückgekehrt war und wieder das Messopfer gefeiert werden sollte, erinnerte sich der Hofkaplan daran, daß er die Reliquien im Walde zurückgelassen hatte.

Er eilte zurück und fand das vermißte Reliquiengefäß an einem Rosenstrauch hängend, aber er konnte es, obwohl er es leichter Hand dort aufgehängt hatte, wunderbarerweise nicht wieder abnehmen.

Der Kaiser erkannte darin eine Offenbarung göttlichen Willens. Er erbaute an dieser Stelle zu Ehren der Gottesmutter eine Kapelle und legte den Rosenstrauch - den jetzt noch an der Apsis des Domchores stehenden „Tausendjährigen Rosenstock“ - um den Bau.

